BENDROJO TEISMO (septintoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. liepos 26 d.*

„Ieškinys dėl panaikinimo ir žalos atlyginimo – Europos Sąjungos specialiojo įgaliotinio Bosnijoje ir Hercegovinoje tarptautinis sutartininkas – Bendra užsienio ir saugumo politika – Darbo sutarties nutraukimas Jungtinei Karalystei išstojus iš Sąjungos – Sąjungos teismo jurisdikcija – Ginčo sutartinis pobūdis – Arbitražinės išlygos ir jurisdikcijos sąlygos nebuvimas – SESV 263, 268, 272 ir 274 straipsniai – Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 – Priimtinumas – Atsakovų nustatymas – Sąvoka „Sąjungos įstaiga ar organas“ – Dalinis jurisdikcijos ir priimtinumo nebuvimas“

Byloje T-776/20

Robert Stockdale, gyvenantis Bristolyje (Jungtinė Karalystė), atstovaujamas *avocate* N. de Montigny,

ieškovas,

prieš

Europos Sąjungos Tarybą, atstovaujamą A. Vitro, M. Bauer ir J. Rurarz,

Europos Komisiją, atstovaujamą D. Bianchi ir G. Gattinara,

Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT), atstovaujamą S. Marquardt, K. Kouri, R. Spáč ir S. Rodríguez Sánchez-Tabernero,

ir

Europos Sąjungos specialųjį įgaliotinį Bosnijoje ir Hercegovinoje, atstovaujamą B. Bajic, padedamą *avocate* E. Raoult,

atsakovus,

BENDRASIS TEISMAS (septintoji išplėstinė kolegija),

kurį per pasitarimus sudarė pirmininkas R. da Silva Passos (pranešėjas), teisėjai V. Valančius, I. Reine, L. Truchot ir M. Sampol Pucurull,

posėdžio sekretorė H. Eriksson, administratorė,

* Proceso kalba: prancūzų.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

įvykus 2022 m. lapkričio 17 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

1 SESV 263, 268 ir 272 straipsniais grindžiamu ieškiniu ieškovas Robert Stockdale prašo, pirma, pripažinti neteisėtu 2020 m. lapkričio 17 d. Europos Sąjungos specialiojo įgaliotinio (toliau – ESSĮ) Bosnijoje ir Hercegovinoje sprendimą, kuriuo pastarasis nutraukė jo darbo sutartį nuo 2020 m. gruodžio 31 d. (toliau – sprendimas nutraukti sutartį), ir atlyginti dėl šio sprendimo jo patirtą žalą, antra, perkvalifikuoti jo sutartinius santykius su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje į neterminuotą darbo sutartį (NDS), trečia, atlyginti žalą, kurią jis patyrė dėl to, kad Europos Sąjungos Taryba, Europos Komisija ir Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) nepriėmė aiškių jam taikytinų Tarnybos nuostatų, ir, jei jo pagrindiniai reikalavimai būtų atmesti, pripažinti Europos Sąjungos deliktinę atsakomybę.

Ginčo aplinkybės

2 Ieškovas yra Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės pilietis, kuris ėjo ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje finansų ir administracijos vadovo pareigas.

3 ESSĮ skyrimo tvarka numatyta ES sutarties 33 straipsnyje, kuris yra Europos Sąjungos sutarties V antraštinės dalies 2 skyriaus, susijusio su bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP), nuostata, pagal kurią „Taryba Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymu gali skirti specialų įgaliotinį ir suteikti jam įgaliojimus konkrečiais politikos klausimais[;] Specialusis įgaliotinis vykdo savo įgaliojimus prižiūrint vyriausiajam įgaliotiniui“.

4 2002 m. kovo 11 d. Taryba priėmė Bendruosius veiksmus 2002/211/BUSP dėl ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje paskyrimo (OL L 70, 2002, p. 7).

5 Vėliau Taryba priėmė įvairių aktų, kuriais paskyrė ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje terminuotai kadencijai.

6 Šio ieškinio pateikimo dieną, 2020 m. gruodžio 29 d., ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje buvo paskirtas 2019 m. rugpjūčio 8 d. Tarybos sprendimu (BUSP) 2019/1340, kuriuo skiriamas Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis Bosnijoje ir Hercegovinoje (OL L 209, 2019, p. 10) 2019 m. rugsėjo 1 d.–2021 m. rugpjūčio 31 d. laikotarpiui. 2021 m. liepos 19 d. Tarybos sprendimu (BUSP) 2021/1193, kuriuo pratęsiamas Europos Sąjungos specialiojo įgaliotinio Bosnijoje ir Hercegovinoje įgaliojimų terminas ir iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2019/1340 (OL L 258, 2021, p. 46), jo kadencija buvo pratęsta iki 2023 m. rugpjūčio 31 d.

7 Pagal pirmą terminuotą darbo sutartį (TDS), sudarytą su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, ieškovas buvo įdarbintas nuo 2006 m. vasario 15 d. laikotarpiui, kuris negalėjo būti ilgesnis nei ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje kadencija. Nuo 2007 m. kovo 1 d. ieškovas sudarė su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje šešiolika TDS iš eilės. Paskutinės ieškovo sudarytos TDS (toliau – nagrinėjama sutartis) 5 punkte numatytas terminas nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. iki 2021 m. rugpjūčio 31 d.

8 Be šių iš eilės sudarytų 17 TDS, ieškovas pasirašė trylika trišalių sutarčių su Komisija ir ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, kuriomis jis buvo paskirtas dirbti laikinai pareigas einančiu biuro vadovu nuo 2007 m. liepos 1 d.

9 Nagrinėjamose trišalėse sutartyse buvo numatyta, kad ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje mirties ar atsistatydinimo, nelaimingo atsitikimo ar ligos, kuri jam kliudytų eiti savo pareigas, atveju arba pasibaigus Komisijos ir šio ESSĮ sudarytai finansavimo sutarčiai ieškovas tampa atsakingas už minėtam ESSĮ skirtų lėšų valdymą. Paskutinę laikinai pareigas einančio biuro vadovo sutartį ieškovas pasirašė 2019 m. spalio 7 d. (toliau – laikinai pareigas einančio biuro vadovo sutartis).

10 2020 m. sausio 24 d. Sąjungos ir Jungtinės Karalystės atstovai pasirašė Susitarimą dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020, p. 7, toliau – Susitarimas dėl Jungtinės Karalystės išstojimo). 2020 m. sausio 30 d. Taryba priėmė Sprendimą (ES) 2020/135 dėl Susitarimo dėl Jungtinės Karalystės išstojimo sudarymo (OL L 29, 2020, p. 1). Pagal šio sprendimo 1 straipsnį Susitarimas dėl Jungtinės Karalystės išstojimo buvo patvirtintas Sąjungos vardu.

11 2020 m. sausio 31 d. vidurnaktį Jungtinė Karalystė išstojo iš Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos, o 2020 m. vasario 1 d. įsigaliojo Susitarimas dėl Jungtinės Karalystės išstojimo, kaip nurodyta jo 185 straipsnyje.

12 Susitarimo dėl Jungtinės Karalystės išstojimo 126 straipsnyje nustatytas pereinamasis laikotarpis, prasidedantis šio susitarimo įsigaliojimo dieną ir pasibaigiantis 2020 m. gruodžio 31 d. Pagal šio susitarimo 127 straipsnio 6 dalį šiuo laikotarpiu Sąjungos teisėje esanti nuoroda į „valstybes nares“ apima Jungtinę Karalystę.

13 2020 m. birželio 24 d. ieškovas išsiuntė laišką ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, norėdamas pasidomėti savo teisėmis ir pasiskųsti dėl diskriminacijos, jeigu atsitiktų taip, kad jo pareigybė galiausiai būtų laikoma nereikalinga tuo atveju, jeigu ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje biuras būtų perkeltas į Sąjungos delegaciją šioje valstybėje, taigi į EIVT. Visų pirma jis pažymėjo, kad minėto ESSĮ tarptautiniams darbuotojams nebuvo numatyta nei išeitinė išmoka, nei teisė į bedarbio pašalpą, taip pat nebuvo nuostatų dėl pensijos įmokų.

14 2020 m. liepos 7 d. ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje persiuntė šį prašymą Komisijos Užsienio politikos priemonių tarnybos direktorei, nurodydamas, kad ieškovui kilo klausimų dėl jo darbo sąlygų, visų pirma galimu nagrinėjamo sutarties nutraukimo atveju, susijusiu su Jungtinės Karalystės išstojimu iš Sąjungos. Tų pačių metų liepos 13 d. minėtos tarnybos vadovė atsakė, kad ši tarnyba nėra atsakinga už BUSP sričiai priskiriamus žmogiškuosius išteklius ir patarė ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje šiuo klausimu kreiptis į EIVT. Be to, ji pažymėjo, kad kiek ieškovo prašymas susijęs su finansiniais aspektais, pagal nagrinėjamos sutarties sąlygas jam negalėjo būti išmokėta išeitinė išmoka ar pensijos įmokos.

15 2020 m. rugsėjo 15 d. ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje kreipėsi į EIVT ir persiuntė jai ieškovo 2020 m. birželio 24 d. laišką.

16 2020 m. rugsėjo 28 d. ieškovas raštu kreipėsi į ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, kad šis gautų daugiau informacijos apie jo galimybes toliau eiti pareigas, kai pagal Susitarimą dėl Jungtinės Karalystės išstojimo pereinamasis laikotarpis pasibaigs 2020 m. gruodžio 31 d. Kai minėtas ESSĮ

kreipėsi į Komisijos Užsienio politikos priemonių tarnybą, šios tarnybos direktorė 2020 m. spalio 2 d. jam atsakė, kad Jungtinės Karalystės piliečiams nenumatyta jokių išimčių ir kad jų sutartys pasibaigs 2020 m. gruodžio 31 d.

17 2020 m. lapkričio 17 d. ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje priėmė sprendimą dėl sutarties nutraukimo, kuriuo jis nutraukė nagrinėjamą sutartį apie tai iš anksto pranešęs, ir šis sprendimas įsigaliojo 2020 m. gruodžio 31 d.

18 2020 m. lapkričio 25 d. ieškovas parašė ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje ir paprašė peržiūrėti sprendimą dėl sutarties nutraukimo.

Šalių reikalavimai

19 Ieškovas Bendrojo Teismo prašo:

– pagrindiniai reikalavimai:

  – sprendimą dėl sutarties nutraukimo pripažinti neteisėtu;

  – dėl teisių, kylančių iš jo darbo sutarties su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje:

    – perkvalifikuoti jo sutartinius santykius į NDS,

    – nuspręsti, kad dėl nurodyto atleidimo pagrindo ieškovas patyrė diskriminaciją, ir todėl priteisti jam iš atsakovų 10 000 EUR neturtinės žalos atlyginimą kartu su palūkanomis,

    – pripažinti, kad atsakovai pažeidė sutartinius įsipareigojimus, pirmiausia pareigą iš anksto pranešti apie neterminuotos darbo sutarties nutraukimą,

    – įpareigoti atsakovus jį grąžinti į pareigas arba, nepatenkinus šio reikalavimo, sumokėti kompensaciją su palūkanomis, kuri bus nustatyta vėliau, tačiau laikinai vertinama 393 850,08 EUR;

  – dėl kitų teisių, pagrįstų diskriminacija, palyginti su kitais Sąjungos tarnautojais:

    – pripažinti, kad jis turėjo būti įdarbintas kaip Tarybos, Komisijos arba EIVT laikinasis tarnautojas, ir pripažinti, kad šios trys atsakovės diskriminavo jį dėl atlyginimo, teisių į pensiją ir su tuo susijusių išmokų, taip pat vėlesnio įdarbinimo garantijos,

    – priteisti iš Tarybos, Komisijos ir EIVT atlyginimus, pensijas, išmokas ir lengvatas, kurių jis negavo dėl šiame ieškinyje nurodytų Sąjungos teisės pažeidimų, kartu sumokant palūkanas nuo šių sumų,

    – nustatyti šalims terminą, per kurį turi būti nustatyta tokio žalos atlyginimo suma, atsižvelgiant į pareigų, į kurias jis turėjo būti priimtas, lygį ir pakopą, vidutinį darbo užmokesčio augimą, jo karjeros raidą ir išmokas, kurias jis turėjo gauti pagal jo laikinojo tarnautojo darbo sutartis, atimant jo faktiškai gautą darbo užmokestį;

– nepatenkinus pagrindinių reikalavimų, priteisti iš Tarybos, Komisijos ir EIVT pagal deliktinę Sąjungos atsakomybę atlyginti laikinai nustatytą 400 000 EUR sumą dėl jo pagrindinių teisių pažeidimo;

– priteisti iš atsakovų bylinėjimosi išlaidas.

20 Prieštaravime dėl jurisdikcijos neturėjimo ir nepriimtinumo, pateiktame pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 130 straipsnį, Taryba, Komisija ir EIVT Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį kaip nepriimtiną, kiek jis pareikštas joms,

– priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

21 Prieštaravime dėl jurisdikcijos neturėjimo ir nepriimtinumo, pateiktame pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 130 straipsnį, ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje Bendrojo Teismo iš esmės prašo:

– atmesti ieškinį kaip nepriimtiną,

– priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

22 Pagal Procedūros reglamento 130 straipsnio 1 dalį atsakovo prašymu Bendrasis Teismas gali priimti sprendimą dėl jurisdikcijos nebuvimo arba nepriimtinumo, nepradėjęs bylos nagrinėti iš esmės. Pagal minėto reglamento 130 straipsnio 7 dalį Bendrasis Teismas kuo greičiau priima sprendimą dėl prašymo arba, jeigu tai pateisinama dėl ypatingų aplinkybių, nurodo, kad dėl jo bus sprendžiama nagrinėjant bylą iš esmės.

23 Šiuo atveju atsakovai prašė priimti sprendimą dėl jurisdikcijos nebuvimo ir nepriimtinumo. Šiomis sąlygomis Bendrasis Teismas mano, kad tikslinga priimti sprendimą dėl šių reikalavimų prieš pradedant bylą nagrinėti iš esmės.

24 Iš esmės savo ieškinyje ieškovas pateikia:

– pagrindinį reikalavimą, susijusį su sprendimu nutraukti darbo sutartį, kuriuo jis Bendrojo Teismo prašo, pirma, sprendimą nutraukti darbo sutartį pripažinti neteisėtu, antra, nurodyti atsakovams jam pervesti 10 000 EUR kaip neturtinės žalos, patirtos dėl šio sprendimo, atlyginimą ir, trečia, nurodyti jį grąžinti į pareigas arba, nepatenkinus šių reikalavimų, priteisti iš atsakovų 393 850,08 EUR kaip turtinę žalą, patirtą dėl minėto sprendimo (toliau – pirmasis reikalavimas);

– reikalavimą, susijusį su iš eilės sudarytomis TDS su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, kuriuo jis prašo Bendrojo Teismo, pirma, perkvalifikuoti jo sutartinius santykius su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje į NDS ir, antra, pripažinti, kad atsakovai pažeidė sutartinius įsipareigojimus, pirmiausia pareigą iš anksto pranešti apie NDS nutraukimą (toliau – antrasis reikalavimas);

– pagrindinį reikalavimą, grindžiamą diskriminacija, kuriuo jis priekaištauja Tarybai, Komisijai ir EIVT dėl to, kad tarptautiniams sutartininkams, įdarbintiems įgyvendinant BUSP, jos netaikė

kitų Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygų (toliau – KTĮS) arba šiems darbuotojams netaikė į KTĮS panašaus teisinio režimo, kuriuo jis Bendrojo Teismo prašo priteisti iš šių trijų atsakovių žalos, patirtos dėl tokių tarnybos nuostatų nebuvimo, atlyginimą (toliau – trečiasis reikalavimas);

– subsidiarų reikalavimą tuo atveju, jeigu būtų atmesti pirmieji trys reikalavimai, kuriuo jis prašo priteisti iš Tarybos, Komisijos ir EIVT 400 000 EUR remiantis Sąjungos deliktine atsakomybe, kylančia dėl jo pagrindinių teisių pažeidimo (toliau – ketvirtasis reikalavimas).

25 Siekiant priimti sprendimą dėl prieštaravimų dėl jurisdikcijos neturėjimo ir nepriimtinumo, šiuo atveju reikia išnagrinėti, pirma, ar Bendrasis Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų, antra, ar laikytasi formalių ieškinio reikalavimų, trečia, ar buvo laikytasi Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatuose (toliau – Tarnybos nuostatai) numatytos ikiteisminės procedūros ir, ketvirta, ar ieškinys, kiek jis susijęs su visais atsakovais, yra priimtinas.

Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų, kai nėra arbitražinės išlygos

26 Atitinkamuose savo raštuose atsakovai tvirtina, kad pirmasis ir antrasis reikalavimai yra susiję su nagrinėjama sutartimi, todėl yra sutartinio pobūdžio. Jie taip pat pažymi, kad minėtoje sutartyje nėra arbitražinės išlygos ir, tuo remdamiesi, daro išvadą, kad tai leidžia netaikyti Bendrojo Teismo jurisdikcijos pagal SESV 272 straipsnį.

27 Teismo posėdyje atsakovai paaiškino, kad sprendimas nutraukti sutartį, atsižvelgiant į tai, kad jis motyvuotas tuo, jog ieškovas prarado valstybės narės pilietybę, turi būti vertinamas kaip nuo nagrinėjamos sutarties atskirtas valdžios institucijos aktas. Taigi, jų manymu, Bendrasis Teismas turi jurisdikciją tikrinti minėto akto teisėtumą pagal SESV 263 straipsnį, taigi ir priimti sprendimą dėl pirmojo reikalavimo, kiek jame ieškovas prašo panaikinti šį aktą.

28 Kita vertus, kiek tai susiję su kitais ieškovo prašymais, nurodytais pirmajame ir antrajame reikalavimuose, tiek teismo posėdyje, tiek atsakydami į Bendrojo Teismo taikant proceso organizavimo priemonę pateiktą klausimą atsakovai tvirtina, kad nei pagal nagrinėjamą sutartį, nei pagal 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1, toliau – reglamentas „Briuselis Ia“) nuostatas negalima nustatyti kompetentingo nacionalinio teismo. Teismo posėdyje jie teigė, kad tokie reikalavimai galėtų būti priskirtini Bosnijos ir Hercegovinos, ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje įsisteigimo ir nagrinėjamos sutarties vietos, teismų kompetencijai. Minėtas ESSĮ taip pat pažymėjo, kad nagrinėjamos sutarties 17 straipsnyje numatyta arbitražo institucijos, kuri turėtų būti laikoma turinti kompetenciją priimti sprendimus dėl minėtų reikalavimų, kompetencija, o ieškovas neįrodė, kad tokios institucijos kompetencija trukdytų jo teisei į veiksmingą teisinę gynybą.

29 Ieškovas iš esmės teigia visų pirma, kad Bendrasis Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų pagal SESV 272 straipsnį, vadovaujantis arbitražine išlyga, nurodyta sutartyje dėl laikinai pareigas einančio biuro vadovo.

30 Subsidiariai ieškovas tvirtina, kad pagal reglamentą „Briuselis Ia“ Belgijos teismai galėtų turėti jurisdikciją priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų ir kad tuo atveju, jeigu valstybių narių teismai neturėtų jurisdikcijos, Bendrasis Teismas turėtų pripažinti pagal SESV 263 ir 268 straipsnius turįs jurisdikciją priimti sprendimą dėl visų reikalavimuose nurodytų prašymų.

Dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų pobūdžio

31 Siekiant nustatyti, ar pirmasis ir antrasis reikalavimai yra sutartinio pobūdžio, pirma, reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją ieškinys dėl panaikinimo pagal SESV 263 straipsnį gali būti reiškiamas dėl visų aktų, kuriuos priima institucijos, nepaisant tų aktų pobūdžio ar formos, kuriais sukeliama privalomųjų teisinių pasekmių, darančių įtaką ieškovo interesams ir iš esmės keičiančių jo teisinę padėtį. Taigi, kai ieškovas yra sudaręs sutartį su viena iš institucijų, ieškinys Sąjungos teisme pagal SESV 263 straipsnį gali būti reiškiamas tik tuo atveju, jei ginčijamu aktu siekiama privalomų teisinių pasekmių, kurios nesusijusios su šalis siejančiais sutartiniais santykiais ir dėl kurių susitariančioji institucija, kaip administracinė institucija, naudojasi viešosios valdžios prerogatyvomis (žr. 2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *SC / Eulex Kosovo*, C-730/18 P, EU:C:2020:505, 31 ir 32 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

32 Kita vertus, siekdami nustatyti, ar ieškinys dėl žalos atlyginimo susijęs su Sąjungos sutartine, ar jos deliktine atsakomybe, Sąjungos teismai turi patikrinti, ar šio ieškinio dalykas yra prašymas atlyginti žalą, objektyviai ir visapusiškai grindžiamas sutartinės arba deliktinės kilmės teisėmis ir pareigomis. Šiuo tikslu teismai, atsižvelgdami į skirtingų bylos elementų, kaip antai tariamai pažeistos teisės normos, nurodytos žalos pobūdžio, inkriminuojamo elgesio, atitinkamas šalis siejančių teisinių santykių, analizę, turi patikrinti, ar tarp šių elementų egzistuoja tikrasis sutartinis kontekstas, susijęs su ginčo dalyku, kurį, norint išspręsti minėtą ieškinį, būtina nagrinėti išsamiai (šiuo klausimu žr. 2013 m. balandžio 18 d. Sprendimo *Komisija / Systran ir Systran Luxembourg*, C-103/11 P, EU:C:2013:245, 66 punktą).

33 Šiuo atveju, pirma, pirmajame reikalavime ieškovas nurodo prašymus, susijusius su sprendimu nutraukti sutartį (žr. šio sprendimo 24 punktą).

34 Šiuo klausimu reikia pripažinti, kad sprendimas nutraukti sutartį buvo grindžiamas aplinkybe, kad dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos ieškovas nebeturėjo valstybės narės pilietybės, o tai, ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje nuomone, reiškė, kad jis nebegalėjo likti vienu iš jo darbuotojų.

35 Vis dėlto, priešingai, nei atsakovai teigė per teismo posėdį, vien ši aplinkybė neleidžia manyti, kad sprendimas nutraukti sutartį turėjo privalomų teisinių pasekmių, kurios viršija sutartinių santykių, kurie ieškovą saisto su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, ribas ir kurios reiškia, kad buvo įgyvendintos viešosios valdžios prerogatyvos, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 31 punkte nurodytą jurisprudenciją.

36 Iš tikrųjų, pirma, sprendimu dėl sutarties nutraukimo siekiama anksčiau laiko nutraukti nagrinėjamą sutartį, taigi šio sprendimo pasekmės neperžengia šios sutarties ribų. Kaip Taryba pažymėjo savo prieštaravime dėl jurisdikcijos neturėjimo ir nepriimtinumo, nagrinėjamos sutarties 16 straipsnyje numatyta galimybė bet kuriai šaliai vienašališkai nutraukti sutartį apie tai pranešus prieš keturias savaites. Taigi akivaizdu, kad šis sprendimas, kuriuo ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje vienašališkai nutraukė nagrinėjamą sutartį apie tai iš anksto taip pranešus, buvo priimtas remiantis įgaliojimais, kurie numatyti šioje sutartyje. Galiausiai minėtas sprendimas

motyvuotas tuo, kad nuo jo įsigaliojimo ieškovas praras valstybės narės piliečio statusą, kaip numatyta Susitarime dėl Jungtinės Karalystės išstojimo, taigi jis nebeatitiks sąlygos, kuri nustatyta nagrinėjamoje sutartyje. Iš tiesų pagal įdarbinimo sąlygas, kurios yra sudedamoji nagrinėjamos sutarties dalis, kaip tai matyti iš jos 1 ir 18 straipsnių, reikalaujama, kad ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje finansų ir administracijos vadovas turėtų valstybės narės pilietybę.

37 Vadinasi, sprendimas dėl sutarties nutraukimo yra tiesiogiai susijęs su nagrinėjama sutartimi. Darytina išvada, kad ieškovo prašymai, nurodyti pirmajame reikalavime, glaudžiai susijusiame su šiuo sprendimu (žr. šio sprendimo 24 punkto pirmą įtrauką), kildinami iš nagrinėjamos sutarties, todėl yra sutartinio pobūdžio.

38 Antra, antrajame reikalavime ieškovas pateikia prašymus, susijusius su visais jo darbo santykiais su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, kuriuos sudaro iš eilės sudarytos TDS, kurias ieškovas prašo perkvalifikuoti į NDS. Vadinasi, ieškovo prašymai, nurodyti antrajame reikalavime, taip pat yra sutartinio pobūdžio, nes jie kildinami iš visų TDS, paeiliui sudarytų su minėtu ESSĮ.

Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų pagal SESV 272 straipsnį

39 SESV 272 straipsnyje numatyta, kad „Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti sprendimus pagal bet kurią Sąjungos ar jos vardu sudarytos sutarties arbitražinę išlygą, nepaisant to, ar ta sutartis reguliuojama pagal viešąją, ar pagal privatinę teisę“.

40 Bendrojo Teismo jurisdikcija išsamiai nustatyta SESV 256 straipsnyje ir sukonkretinta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 51 straipsnyje. Remiantis šiomis nuostatomis, tik esant arbitražinei išlygai Bendrasis Teismas turi jurisdikciją kaip pirmoji instancija nagrinėti jam pateiktus ieškinius dėl ginčų, kylančių iš sutartinių santykių. Nesant tokios išlygos, jis viršytų savo jurisdikciją nagrinėti SESV 274 straipsnyje visiškai apibrėžtus ir jam pavestus ginčus, nes pagal šią nuostatą valstybių narių teismų bendrajai jurisdikcijai priklauso spręsti ginčus, kurių viena iš šalių yra Sąjunga (šiuo klausimu žr. 2007 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Citymo / Komisija*, T-271/04, EU:T:2007:128, 53 punktą ir 2014 m. rugsėjo 30 d. Nutarties *Bitiqi ir kt. / Komisija ir kt.*, T-410/13, nepaskelbta Rink., EU:T:2014:871, 26 punktą).

41 Šiuo atveju reikia pažymėti, kad ieškovo paeiliui sudarytose darbo sutartyse, iš kurių kildinami pirmasis ir antrasis reikalavimai, nėra arbitražinės išlygos, pagal kurią Bendrajam Teismui būtų suteikta jurisdikcija kaip sutartyje nurodytam teismui.

42 Be to, ieškovas negali remtis sutartyje dėl laikinai pareigas einančio biuro vadovo esančia arbitražine išlyga Bendrojo Teismo naudai.

43 Iš tikrųjų, pirma, laikinai pareigas einančio biuro vadovo sutartis yra sutartis, kurios tikslas yra ne sukurti darbo santykius tarp ieškovo ir kitų jos šalių, o paskirti jam tam tikras nustatytas funkcijas. Be to, kaip pažymi Taryba, kalbama apie priedą prie Komisijos ir ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje periodiškai sudaromos finansavimo sutarties, įgyvendinant pastarajam deleguotus biudžeto vykdymo įgaliojimus pagal Sprendimo 2019/1340 5 straipsnio 3 dalies pirmą sakinį, pagal kurį „[i]šlaidos tvarkomos pagal [ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje] ir Komisijos sudarytą sutartį“.

44 Taip pat pažymėtina, kad laikinai pareigas einančio biuro vadovo sutartis papildo ieškovo TDS. Iš tikrųjų, pirma, pagal Komisijos ir ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje sudarytos finansavimo sutarties, kuriai suteiktas numeris BUSP/2019/15, 8 straipsnį „laikinai pareigas einantis biuro vadovas turi

būti ESSĮ [Bosnijoje ir Hercegovinoje] darbuotojas“. Antra, pagal laikinai pareigas einančio biuro vadovo sutartį, kurios preambulėje nurodomas finansavimo sutarties BUSP/2019/15 8 straipsnis, numatyta, kad „[j]eigu laikinai pareigas einantis biuro vadovas yra ESSĮ [Bosnijoje ir Hercegovinoje] įdarbintas darbuotojas, jo atlyginimas, teisės ir pareigos išsaugomos vadovaujantis jo darbo sutarties sąlygomis“.

45 Galiausiai, laikinai pareigas einančio biuro vadovo sutartis yra sąlyginė, nes ji gali būti taikoma tik esant tam tikroms sąlygoms, susijusioms su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje būkle, pavyzdžiui, jo mirtimi, neveiksnumu, atsistatydinimu, arba tuo atveju, kai tarp dviejų ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje paeiliui einančių kadencijų yra laiko tarpas (žr. šio sprendimo 9 punktą). Sprendimo dėl sutarties nutraukimo, kuriuo užbaigtas ieškovo funkcijų dirbant ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje vykdymas, priėmimo dieną nebuvo įvykdyta nė viena iš minėtų sąlygų, taigi nebuvo pagrindo taikyti laikinai einančio pareigas biuro vadovo sutartį.

46 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ieškovo TDS nenumačius arbitražinės išlygos Bendrasis Teismas neturi jurisdikcijos priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimo pagal SESV 272 straipsnį.

Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų pagal SESV 263 ir 268 straipsnius

47 Kaip konstatuota šio sprendimo 37 ir 38 punktuose, pirmajame ir antrajame reikalavimuose nurodyti ieškovo prašymai kildinami iš jo darbo sutarčių, kuriose nėra arbitražinės išlygos, pagal kurią jurisdikcija būtų suteikiama Bendrajam Teismui, kaip sutartyje nurodytam teismui, pagal SESV 272 straipsnį (žr. šio sprendimo 41 punktą). Vadinasi, vadovaujantis šio sprendimo 40 punkte išdėstytais principais šie reikalavimai iš esmės priklauso nacionalinių teismų jurisdikcijai pagal SESV 274 straipsnį.

48 Vis dėlto, kai sprendžiant su sutartimi susijusį ginčą Sąjungos teismas atsisako SESV 263 ir 268 straipsniais jam suteiktos jurisdikcijos, tai daroma siekiant užtikrinti SESV 272 ir 274 straipsnius atitinkantį šių nuostatų aiškinimą, todėl apsaugoti Sąjungos teisminės sistemos, kurią sudaro išsami teisių gynimo priemonių ir procedūrų sistema, skirta atitinkamai Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų aktų teisėtumo kontrolei užtikrinti, darną (šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *CSUE / KF*, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 80–82 punktus).

49 Taigi nagrinėjant su sutartimi susijusį ginčą Sąjungos teismas negali atsisakyti jam pagal SESV suteiktos jurisdikcijos, jeigu dėl to Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktams ar prašymui atlyginti Sąjungos padarytą žalą būtų netaikoma jokia Sąjungos teismo ar valstybių narių teismų teisminė kontrolė (šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *CSUE / KF*, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 84 ir 85 punktus).

50 Šiomis sąlygomis, neatsižvelgiant į pirmojo ir antrojo reikalavimų sutartinį pobūdį, siekiant užtikrinti veiksmingą teisminę kontrolę Bendrasis Teismas gali atsisakyti jurisdikcijos, kuri jam suteikta pagal SESV 263 ir 268 straipsnius, tik įsitikinęs, kad ieškovas tokius prašymus gali pateikti nacionaliniam teismui, kaip tai suprantama pagal SESV 274 straipsnį, t. y. valstybės narės teismui.

51 Vadinasi, negalima sutikti su tuo, kad, kaip teigė atsakovai per teismo posėdį, šie reikalavimai galėtų būti priskirti Bosnijos ir Hercegovinos teismų jurisdikcijai, nes šie teismai nėra valstybių narių teismai. Taip pat reikia atmesti ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje argumentą, kad ieškovas turėjo galimybę kreiptis į ginčijamos sutarties 17 straipsnyje nurodytą arbitražo instituciją, kad

būtų priimtas sprendimas dėl minėtų reikalavimų, nes tokios institucijos jurisdikcija negali būti pripažinta, jei jurisdikcijos neturi Sąjungos ar valstybių narių teismai, nors minėta institucija atitiktų nepriklausomumo ir nešališkumo kriterijus.

52 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia patikrinti, ar, remiantis nagrinėjamos sutarties nuostatomis arba, jei tokių nėra, taikomomis Sąjungos teisės normomis, galima nustatyti valstybės narės teismą, turintį jurisdikciją priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų.

– *Dėl sutartinių nuostatų*

53 Pirma, reikia konstatuoti, kad nė vienoje iš ieškovo darbo sutarčių nebuvo nuostatos, pagal kurią jurisdikcija būtų suteikiama valstybės narės teismui. Iš tikrųjų, išskyrus pirmąją iš jų, šiose sutartyse buvo numatyta tik sąlyga dėl „ginčų sprendimo“, pagal kurią leidžiama kreiptis į arbitražo instituciją tuo atveju, kai minėtų sutarčių šalims nepavyksta ginčo išspręsti taikiai, o arbitražo sprendimas neskundžiamas.

54 Antra, iš nagrinėjamos sutarties 1 ir 18 straipsnių matyti, kad ieškovas įsipareigojo laikytis ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje standartinių veiklos procedūrų, bendrojo dokumento, taikomo visiems minėto ESSĮ darbuotojams. Kiek tai susiję su šių darbuotojų turimomis teisių gynimo priemonėmis, minėtų standartinių veiklos procedūrų 11 skyriuje „Teisių gynimo priemonės ir ginčai“ yra 11.1 straipsnis „Teisių gynimo priemonės“, kuriame numatyta, kad ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje tarnautojas gali savo tiesioginiam vadovui apskųsti jam nepalankų aktą, bei 11.2 straipsnis „Ginčų sprendimas“, kuriame numatyta tik galimybė kreiptis į arbitražo instituciją, kurios sprendimai neskundžiami.

55 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pagal ieškovo darbo sutartis nėra galimybės nustatyti jurisdikciją priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų turinčio valstybės narės teismo.

– *Dėl Sąjungos teisės nuostatų*

56 Kalbant apie Sąjungos teisės nuostatas, susijusias su valstybių narių teismų jurisdikcija, Sąjungos teisės aktų leidėjas priėmė reglamentą „Briuselis Ia“, kuriuo, kaip matyti iš jo 4 ir 15 konstatuojamųjų dalių, siekiama jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo nustatant ypač nuspėjamas jurisdikcijos taisykles. Taigi šiuo reglamentu siekiama teisinio saugumo tikslo – sustiprinti Europos Sąjungoje įsisteigusių asmenų teisinę apsaugą, sudarant sąlygas ir ieškovui lengvai nustatyti teismą, kuriame jis galėtų iškelti bylą, ir atsakovui numatyti teismą, kuriame jam gali būti iškelta byla (2018 m. spalio 4 d. Sprendimo *Feniks*, C-337/17, EU:C:2018:805, 34 punktas).

57 Priešingai, nei per teismo posėdį teigė atsakovai, reikia pripažinti, kad šiuo atveju reglamentas „Briuselis Ia“ yra taikomas. Šiuo klausimu jo 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad jis „taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Visų pirma šis reglamentas netaikomas mokesčių, muitų ar administracinėms byloms arba valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdant valstybės įgaliojimus (*acta iure imperii*).“ Šiuo atveju iš šio sprendimo 36 punkto matyti, kad sprendimas dėl sutarties nutraukimo nėra valdžios institucijos aktas, kaip tai suprantama pagal reglamento „Briuselis Ia“ 1 straipsnio 1 dalį, o yra grindžiamas nagrinėjama sutartimi. Taigi pirmasis reikalavimas priskiriamas civilinių ir komercinių bylų

sričiai, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 1 straipsnį. Taip pat remiantis šio sprendimo 38 punkte išdėstytais argumentais darytina išvada, kad antrasis reikalavimas irgi priskirtinas minėtai sričiai.

58 Taigi, kadangi nagrinėjamoje byloje pirmasis ir antrasis ieškinio reikalavimai susiję su ginču dėl sutarties, kuris pagal SESV 274 straipsnį laikomas iš esmės priklausančiu nacionalinių teismų jurisdikcijai (žr. šio sprendimo 40 punktą), reikia išnagrinėti, ar pagal reglamento „Briuselis Ia“ nuostatas galima nustatyti valstybės narės teismą, turintį jurisdikciją priimti dėl jų sprendimą.

59 Bylose, susijusiose su individualiomis darbo sutartimis, jurisdikcijos taisyklės nustatytos reglamento „Briuselis Ia“ 21 straipsnyje, kuris išdėstytas taip:

„1. Darbdaviui, kurio nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškinys gali būti pareikštas:

a) valstybės narės, kurioje yra jo nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta, teismuose; arba

b) kitoje valstybėje narėje:
   i) vietos, kurioje arba iš kurios darbuotojas paprastai atlieka savo darbą, teismuose arba paskutinės tokios darbo vietos teismuose; arba
   ii) jei darbuotojas paprastai savo darbą atlieka arba atliko ne toje pačioje šalyje – vietos, kurioje yra arba buvo darbuotoją įdarbinusi įmonė, teismuose.

2. Darbdaviui, kurio nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra ne valstybėje narėje, valstybės narės teisme galima pareikšti ieškinį pagal 1 dalies b punktą.“

60 Pirma, pagal reglamento „Briuselis Ia“ 21 straipsnį jurisdikcija suteikiama darbdavio nuolatinės gyvenamosios vietos (buveinės) nacionaliniam teismui, taigi reikia nustatyti ieškovo darbdavį.

61 Šiuo klausimu pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją darbuotojas su savo darbdaviu yra susietas pavaldumo ryšiu, ir tai, ar toks ryšys yra, turi būti vertinama kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į visus šalių tarpusavio santykius apibūdinančius elementus ir aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2022 m. spalio 20 d. Sprendimo *ROI Land Investments*, C-604/20, EU:C:2022:807, 30–32 punktus). Taip pat, siekiant nustatyti darbuotojo darbdavį, reikia nustatyti subjektą, kuriam iš tikrųjų atskaitingas minėtas darbuotojas, o subjektas yra tas, kuriam, be kita ko, faktiškai tenka darbo užmokesčio sąnaudos ir kuris išties gali atleisti šį darbuotoją iš darbo (šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *AFMB ir kt.*, C-610/18, EU:C:2020:565, 56 ir 61 punktus).

62 Šiuo atveju pirmiausia reikia konstatuoti, kad ieškovas visas savo darbo sutartis sudarė su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, kuris jose buvo įvardytas kaip „darbdavys“.

63 Be to, pagal Sprendimo 2019/1340 6 straipsnio 1 dalį ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje „[n]eviršydamas <…> [savo] įgaliojimų ir turimų atitinkamų finansinių išteklių“ „sudaro darbuotojų grupę“ ir „nedelsdamas praneša Tarybai ir Komisijai apie darbuotojų grupės sudėtį“. To paties sprendimo 6 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad „[v]alstybės narės, Sąjungos institucijos ir EIVT gali pasiūlyti deleguoti darbuotojus dirbti su ES specialiuoju įgaliotiniu Bosnijoje ir Hercegovinoje;] [a]tlyginimą tokiems komandiruotiems darbuotojams moka atitinkamai valstybė narė, atitinkama Sąjungos institucija arba EIVT“, ir kad „[p]agal sutartį pasamdyti kitų šalių darbuotojai turi turėti valstybės narės pilietybę“.

64 Pirma, iš šių nuostatų matyti, kad ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje gali įdarbinti tarptautinius sutartininkus, kuriuos jis gali pasirinkti nepriklausomai nuo Tarybos, Komisijos ar EIVT, ir kad tik pasirinkęs tokį darbuotoją jis apie tai praneša Tarybai ir Komisijai, kaip tai patvirtinta per teismo posėdį. Antra, iš tų pačių nuostatų matyti, kad minėto ESSĮ įdarbintų tarptautinių sutartininkų atlyginimas išskaičiuojamas iš jam skirto biudžeto, taigi būtent jam faktiškai tenka tokių atlyginimų sąnaudos.

65 Galiausiai, kaip pažymėta šio sprendimo 54 punkte, ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje patvirtino standartines veiklos procedūras, kurios taikomos visiems jam dirbantiems tarnautojams ir į kurias daroma nuoroda nagrinėjamoje sutartyje. Darytina išvada, kad:

– ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje turi teisę atleisti savo sutartininkus (žr. 12 straipsnio 2 dalį),

– sprendimas pratęsti tarptautinio sutartininko sutartį gali būti priimtas tik ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje iniciatyva ir jis naudojasi visiška diskrecija (žr. 5 straipsnio 6 dalį),

– ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje yra jo darbuotojų drausminė institucija (žr. 10 straipsnio 2 dalies 5 punktą),

– ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje yra atsakingas už savo darbuotojų, dirbančių ilgiau kaip šešis mėnesius, metinį vertinimą (žr. 5 straipsnio 4 dalį),

– ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje nustato savo darbuotojų darbo grafiką ir darbo valandas ir turi patvirtinti bet kokius įprasto darbo grafiko pakeitimus bei visus papildomo darbo, už kurį kompensuojama atostogų dienomis arba (išimties tvarka ir ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje leidus) sumokant kompensaciją, prašymus (žr. 7 straipsnio 1 dalį),

– ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje turi patvirtinti visus savo darbuotojų kasmetinių ar specialių atostogų prašymus ir būtent jis gali išimties tvarka skirti sutartininkui kompensacinę išmoką už iki sutarties pabaigos nepanaudotas atostogas (žr. 7 straipsnio 2 dalį ir 7 straipsnio 3 dalį).

66 Šiomis aplinkybėmis vykdydamas darbo sutartis ieškovas faktiškai buvo pavaldus ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, kuris dėl šios priežasties buvo jo darbdavys, kaip tai suprantama pagal reglamento „Briuselis Ia“ 21 straipsnį.

67 Atsižvelgiant į tai, kad ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje yra įsisteigęs Sarajeve (Bosnija ir Hercegovina), jo nuolatinės gyvenamosios vietos (buveinės) teismas nėra valstybėje narėje. Taigi pagal reglamento „Briuselis Ia“ 21 straipsnio 1 dalies a punktą nėra galimybės nustatyti valstybės narės teismo, turinčio jurisdikciją priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų.

68 Antra, ieškovo darbo sutartys taip pat turėjo būti vykdomos Sarajeve. Kiek tai susiję su nagrinėjama sutartimi, tai matyti visų pirma iš jos 3 straipsnio ir prie minėtos sutarties pridėto ieškovo pareigybės aprašymo. Taigi pagal reglamento „Briuselis Ia“ 21 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį taip pat nėra galimybės, atsižvelgiant į ieškovo darbo vietą, nustatyti valstybės narės teismo, turinčio jurisdikciją priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų.

69 Trečia, iš bylos medžiagos nematyti, kad ieškovas paprastai dirbo keliose šalyse, taigi reglamento „Briuselis Ia“ 21 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktyje numatytos jurisdikcijos taisyklės jo atveju netaikomos.

70 Ketvirta, ieškovas remiasi reglamento „Briuselis Ia“ 20 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią darbdavys, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta (buveinė) yra ne valstybėje narėje, turėtų būti laikomas turinčiu nuolatinę gyvenamąją vietą (buveinę) valstybėje narėje, kurioje jis turi filialą, atstovybę arba kitokį padalinį. Šiuo klausimu tam, kad ši nuostata būtų taikoma, reikalaujama, kad ginčas būtų susijęs arba su veiksmais, susijusiais su šių subjektų veikla, arba su jų prisiimtais įsipareigojimais pagrindinės įmonės vardu, kai šie įsipareigojimai turi būti įvykdyti valstybėje, kurioje jie yra (šiuo klausimu žr. 2012 m. liepos 19 d. Sprendimo *Mahamdia*, C-154/11, EU:C:2012:491, 48 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

71 Šiuo atveju nėra pagrindo manyti nei kad ieškovo faktinis darbdavys, t. y. ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, valstybės narės teritorijoje turi filialą, atstovybę arba kitokį padalinį, nei kad *a fortiori* pirmasis ir antrasis reikalavimai yra susiję su veiksmais, susijusiais su tokiais subjektais.

72 Be to, reikia pripažinti, kad, kaip nurodė ieškovas, visų trijų –Tarybos, Komisijos ir EIVT – buveinės yra Briuselyje (Belgija), o pagal reglamento „Briuselis Ia“ 8 straipsnio 1 punktą tuo atveju, kai yra daugiau nei vienas atsakovas, ieškinys jiems visiems gali būti pareikštas vieno iš jų nuolatinės gyvenamosios vietos (buveinės) teisme. Vis dėlto iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad ši nuostata negali būti taikoma atsakovui, kuris neturi nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės teritorijoje, kai ieškinys pareikštas keliems atsakovams, tarp kurių yra ir asmenys, turintys nuolatinę gyvenamąją vietą Sąjungoje (šiuo klausimu žr. 2013 m. balandžio 11 d. Sprendimo *Sapir ir kt.*, C-645/11, EU:C:2013:228, 56 punktą). Taigi pagal minėto reglamento 8 straipsnio 1 punktą ieškovas negali ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje pareikšti ieškinio Briuselio teismuose dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų.

73 Be to, pagal reglamento „Briuselis Ia“ 20 straipsnio 1 dalį šio reglamento 8 straipsnio 1 punktas darbo sutarties atveju taikomas tik „kai ieškinys pareiškiamas darbdaviui“. Kaip pažymėta šio sprendimo 66 punkte, ieškovo darbdavys buvo ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje. Taigi pirmasis ir antrasis reikalavimai, kiek ieškinyje kaip atsakovės nurodomos Taryba, Komisija ir EIVT, kurių visų būstinės yra Briuselyje, nėra „darbdaviui pareiškiamas ieškinys“, dėl kurio pastarojoje nuostatoje numatyta taisyklė taptų taikytina.

74 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, kiek tai susiję su pirmuoju ir antruoju reikalavimais, susijusiais su nagrinėjama sutartimi, iš esmės turėtų būti taikoma reglamento „Briuselis Ia“ 6 straipsnio 1 dalis, bendroji nuostata, pagal kurią „[j]eigu atsakovo nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra ne valstybėje narėje, kiekvienos valstybės narės teismų jurisdikcija <…> nustatoma pagal tos valstybės narės teisę“.

75 Reglamento „Briuselis Ia“ 6 straipsnio 1 dalies taikymas reikštų, kad galima nacionalinio teismo jurisdikcija būtų atsitiktinio pobūdžio, nes pagal kiekvienos valstybės narės teisę būtų nustatoma, ar jos teismai gali nagrinėti tokį ginčą, o galima tokios situacijos pasekmė būtų tokia, kad *in fine* jurisdikcijos neturėtų nė vienas valstybės narės teismas. Tokia pasekmė netgi itin tikėtina šiuo atveju, nes, kaip ir ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta (buveinė) yra trečiojoje šalyje, Jungtinėje Karalystėje, ir neatrodo akivaizdu, jog šis ginčas turi sąsajų su viena ar kita valstybe nare, kurios galėtų pateisinti šios valstybės teismo jurisdikciją.

76 Kaip pažymėta šio sprendimo 48 ir 49 punktuose, Bendrasis Teismas, nagrinėdamas ginčą dėl sutarties, kurio šalis yra Sąjunga, negali atsisakyti jam pagal SESV 263 ir 268 straipsnius suteiktos jurisdikcijos, jeigu dėl to Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų priimtiems sprendimams ar prašymui atlyginti Sąjungos padarytą žalą būtų netaikoma jokia Sąjungos teismo ar valstybių narių teismų teisminė kontrolė.

77 Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas turi išnagrinėti, ar pirmuoju ir antruoju reikalavimais pateikti prašymai priskiriami jurisdikcijai, kuri jam suteikta pagal šias nuostatas, ir, jei taip, pripažinti turįs jurisdikciją priimti sprendimą dėl šių prašymų.

78 Šiuo klausimu pagal SESV 263 straipsnį Bendrasis Teismas, nagrinėdamas pirmąjį reikalavimą, turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl ieškovo pateikto prašymo, kuris susijęs su sprendimo nutraukti sutartį, kurį priėmė pagal Sutartis įsteigtas Sąjungos subjektas, t. y. ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, teisėtumu ir kuris dėl to turi būti priskirtinas Sąjungos institucijai, įstaigai ar organui. Taigi reikia konstatuoti, kad pagal šiuo reikalavimu pateiktą prašymą ieškovas prašo panaikinti minėtą sprendimą. Be to, kiek pagal minėtą reikalavimą ieškovas prašo piniginės kompensacijos už neturtinę žalą, tariamai patirtą dėl sprendimo nutraukti sutartį, toks prašymas turi būti vertinamas kaip prašymas pripažinti Sąjungos deliktinę atsakomybę, kurios atveju Bendrasis Teismas turi jurisdikciją pagal SESV 268 straipsnį.

79 Be to, ieškovo prašymą, pateiktą pagal pirmąjį reikalavimą, kuriuo siekiama, kad Bendrasis Teismas nurodytų jį grąžinti į pareigas ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, reikia atmesti, nes Bendrasis Teismas neturi jurisdikcijos jo nagrinėti.

80 Iš tikrųjų pagal jurisprudenciją Sąjungos teismas iš principo negali, nepasisavinęs administracinės valdžios prerogatyvų, duoti nurodymų Sąjungos institucijai, įstaigai ar organui (žr. 2014 m. spalio 2 d. Sprendimo *Strack / Komisija*, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, 145 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2020 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *P. Krücken Organic / Komisija*, T-565/18, nepaskelbtas Rink., EU:T:2020:395, 23 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Šis principas iš esmės taikomas nagrinėjant ieškinį dėl žalos atlyginimo, kuriuo ieškovas prašo nurodyti institucijai atsakovei imtis nustatytų priemonių tariamai žalai atlyginti (šiuo klausimu žr. 2004 m. sausio 14 d. Sprendimo *Makedoniko Metro ir Michaniki / Komisija*, T-202/02, EU:T:2004:5, 53 punktą ir 2008 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Portela / Komisija*, T-137/07, nepaskelbtas Rink., EU:T:2008:589, 46 punktą).

81 Žinoma, pagal SESV 268 straipsnį ir 340 straipsnio antrą pastraipą, susijusius su Sąjungos deliktine atsakomybe, žalą galima atlyginti natūra, ir tokia žala, jeigu ji atitinka visose valstybėse narėse pripažįstamus bendruosius teisės principus deliktinės atsakomybės srityje, gali būti atlyginama nustatant įpareigojimą atlikti veiksmą arba jo neatlikti, dėl kurio institucijai atsakovei gali tekti imtis tam tikrų veiksmų (2013 m. rugsėjo 3 d. Nutarties *Idromacchine ir kt. / Komisija*, C-34/12 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2013:552, 29 punktas; šiuo klausimu žr. 2006 m. gegužės 10 d. Sprendimo *Galileo International Technology ir kt. / Komisija*, T-279/03, EU:T:2006:121, 63 punktą).

82 Vis dėlto tokia galimybė gali būti numatyta tik tam tikrais atvejais, kai ieškovas nurodo žalą, kuri negali būti visiškai atlyginta sumokant kompensaciją ir į kurios ypatumus atsižvelgiant reikia nustatyti įpareigojimą atlikti veiksmą arba jo neatlikti, visų pirma tuo atveju, jeigu tokiu nurodymu siekiama nutraukti žalą sukėlusį faktą, kurio padariniai tebesitęsia. Šiuo atveju taip nėra, nes ieškovas galėjo kiekybiškai įvertinti dėl sprendimo nutraukti sutartį patirtą žalą ir jis ją įvertino 393 850,08 EUR; ši suma atitinka darbo užmokestį, kurio jis negalėjo gauti trejus metus dėl darbo sutarties nutraukimo.

83 Be to, atsižvelgiant į tai, kad pirmuoju reikalavimu ieškovas prašo ne tik jį grąžinti į pareigas, bet subsidiariai – ir kad iš atsakovų būtų priteista 393 850,08 EUR turtinei žalai, kurią jis tariamai patyrė dėl sprendimo nutraukti sutartį, atlyginti, toks prašymas turi būti vertinamas taip, kad juo prašoma pripažinti Sąjungos deliktinę atsakomybę, kurios atžvilgiu Bendrasis Teismas turi jurisdikciją pagal SESV 268 straipsnį.

84 Galiausiai, kalbant apie antrąjį reikalavimą, viena vertus, prašymas, kad Bendrasis Teismas nuspręstų perkvalifikuoti jo darbo sutartį į NDS, turi būti vertinamas kaip prašymas nurodyti ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, kaip ieškovo darbdaviui, atlikti veiksmą (žr. šio sprendimo 66 punktą). Pagal šio sprendimo 80 punkte nurodytą jurisprudenciją Bendrasis Teismas neturi jurisdikcijos priimti sprendimo dėl tokio pobūdžio prašymo. Be to, net ir darant prielaidą, kad toks prašymas turi būti vertinamas kaip prašymas atlyginti žalą, kurią jis patyrė nesudarius NDS, jis nepriskirtinas tam tikriems atvejams, kai pagal šio sprendimo 81 punkte nurodytą jurisprudenciją Bendrasis Teismas galėtų nurodyti atlikti tam tikrą veiksmą. Iš tikrųjų galima žala, kilusi dėl sutarties, kurioje numatytas fiksuotas atlyginimas, nesudarymo, galėtų tam tikru atveju būti atlyginta Bendrajam Teismui iš Sąjungos priteisus tam tikrą pinigų sumą ieškovui.

85 Kita vertus, prašymas, kuris taip pat pateiktas antruoju reikalavimu, kuriuo siekiama, kad Bendrasis Teismas konstatuotų, jog atsakovės pažeidė savo sutartinius įsipareigojimus, nebuvo pateiktas siekiant pagrįsti reikalavimą dėl sprendimo panaikinimo, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį. Šis prašymas taip pat nebuvo pateiktas siekiant pagrįsti prašymą dėl žalos atlyginimo, kurį Bendrasis Teismas galėtų nagrinėti pagal SESV 268 straipsnį. Taigi tokį prašymą reikia vertinti taip, kad juo siekiama tik kad Bendrasis Teismas priimtų sprendimą pareiškimu apie teisę. Jurisdikcija, kurią Bendrasis Teismas turi pagal sutartis ir visų pirma pagal SESV 263 ir 268 straipsnius, jam neleidžia priimti sprendimo bendro pobūdžio pareiškimo forma ar iš principo (šiuo klausimu žr. 2003 m. gruodžio 9 d. Nutarties *Italija / Komisija*, C-224/03, nepaskelbta Rink., EU:C:2003:658, 20 ir 21 punktus; 2012 m. kovo 21 d. Sprendimo *Fulmen ir Mahmoudian / Taryba*, T-439/10 ir T-440/10, EU:T:2012:142, 41 punktą ir 2011 m. spalio 25 d. Sprendimo *DMA Die Marketing Agentur ir Hofmann / Austrija*, T-472/11, nepaskelbtas Rink, EU:T:2011:631, 10 punktą).

86 Taigi visą antrąjį reikalavimą reikia atmesti, nes Bendrasis Teismas neturi jurisdikcijos.

Išvada

87 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, pirma, reikia atmesti prieštaravimus, kiek jie grindžiami tuo, kad Bendrasis Teismas neturi jurisdikcijos priimti sprendimo dėl pirmajame reikalavime nurodyto prašymo panaikinti sprendimą dėl sutarties nutraukimo, kurį nagrinėti Bendrasis Teismas turi jurisdikciją pagal SESV 263 straipsnį, taip pat ieškovo prašymų dėl piniginės kompensacijos už neturtinę ir turtinę žalą, kurią jis patyrė dėl šio sprendimo, kuriuos nagrinėti Bendrasis Teismas turi jurisdikciją pagal SESV 268 straipsnį.

88 Antra, visas antrajame reikalavime pateiktas ieškovo prašymas nurodyti jį grąžinti į pareigas ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje turi būti atmestas dėl jurisdikcijos neturėjimo.

89 Trečia, antrasis reikalavimas turi būti atmestas dėl jurisdikcijos neturėjimo.

Dėl prieštaravimų, grindžiamų ieškinio formalių reikalavimų nesilaikymu

90 Taryba, EIVT ir ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje teigia, kad ieškinys neatitinka Procedūros reglamento 76 straipsnyje nustatytų formalių reikalavimų. Kartu ar atskirai jos argumentą grindžia tuo, kad nepakankamai aiškūs, pirma, visi reikalavimai bendrai, antra, jų teisiniai pagrindai, trečia, ypač ketvirtasis reikalavimas ir, ketvirta, reikalavimams pagrįsti pateikti ieškinio pagrindai.

91 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio pirmą pastraipą, procesui Bendrajame Teisme taikomą pagal to paties statuto 53 straipsnio pirmą pastraipą, ir pagal Procedūros reglamento 76 straipsnio d punktą ieškinyje turi būti nurodytas ginčo dalykas, pagrindai ir argumentai, kuriais remiamasi, ir tų pagrindų santrauka. Ši informacija turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Bendrasis Teismas – atitinkamai nagrinėti ieškinį, prireikus be jokios kitos papildomos informacijos, kuria galima būtų pasiremti. Siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir gerą teisingumo vykdymą, tam, kad ieškinys būtų priimtinas, būtina, kad pagrindinės teisinės ir faktinės aplinkybės, kuriomis pagrįstas ieškinys, bent trumpai, tačiau nuosekliai ir suprantamai būtų išdėstytos ieškinio tekste (žr. 2018 m. sausio 25 d. Sprendimo *BSCA / Komisija*, T-818/14, EU:T:2018:33, 95 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

92 Be to, ne pats Sąjungos teismas turi parinkti tinkamiausią teisinį pagrindą, o būtent ieškovas turi pasirinkti savo ieškinio teisinį pagrindą (žr. 2005 m. kovo 15 d. Sprendimo *Ispanija / Eurojustas*, C-160/03, EU:C:2005:168, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

93 Galiausiai, ieškinyje, kuriuo siekiama Sąjungos institucijos tariamai padarytos žalos atlyginimo, turi būti nurodyta informacija, leidžianti nustatyti veiksmus, kuriais ieškovas kaltina instituciją, priežastys, dėl kurių jis mano, kad egzistuoja priežastinis ryšys tarp veiksmų ir žalos, kurią jis teigia patyręs, taip pat žalos pobūdis ir dydis (žr. 2010 m. kovo 2 d. Sprendimo *Arcelor / Parlamentas ir Taryba*, T-16/04, EU:T:2010:54, 132 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

94 Šie nepriimtinumo pagrindai turi būti nagrinėjami atsižvelgiant būtent į šiuos samprotavimus.

95 Be to, atsižvelgiant į tai, kad dėl Bendrojo Teismo kompetencijos neturėjimo atmetamas ieškovo prašymas grąžinti jį į pareigas ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje ir jo prašymai, pateikti antrajame reikalavime (žr. šio sprendimo 88 ir 89 punktus), šiuos nepriimtinumo pagrindus tikslinga nagrinėti tik dėl kitų ieškovo prašymų.

Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo tuo, kad nepakankamai aiškūs visi reikalavimai bendrai

96 Taryba pažymi, kad ieškinio reikalavimuose išdėstyti trys reikalavimai, nors su teisiniais argumentais susijusioje ieškinio dalyje minimi tik du.

97 Vis dėlto iš ieškovo reikalavimų, išdėstytų tiek ieškinio pradžioje, tiek pabaigoje, kurių santrauka pateikta šio sprendimo 24 punkte, matyti, kad ieškovo reikalavimus sudaro, pirma, trys pagrindiniai prašymai ir, antra, vienas subsidiarus prašymas.

98 Priešingai, nei teigia Taryba, toks pateikimas atitinka teisiniams argumentams skirtoje ieškinio dalyje minimus du reikalavimus. Iš tikrųjų perskaičius šią dalį tampa aišku, kad, pirma, kai ieškinyje kalbama apie „pirmąjį pagrindinį reikalavimą“, jis reiškia tris pagrindinius prašymus,

nurodytus reikalavimuose, kurių santrauka pateikta šio sprendimo 24 punkto pirmoje–trečioje įtraukose. Antra, ieškinyje nurodytas „antrasis reikalavimas“ yra subsidiarus, taigi atitinka ketvirtąjį reikalavimą, kurio santrauka pateikta šio sprendimo 24 punkto ketvirtojoje įtraukoje.

99 Taigi nepriimtinumo pagrindą, grindžiamą tuo, kad nepakankamai aiškūs visi reikalavimai bendrai, reikia atmesti.

Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo tuo, kad nepakankamai aiškus ieškinio teisinis pagrindas

100 Taryba, EIVT ir ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje teigia, kad ieškinio teisinis pagrindas nėra pakankamai aiškus.

101 Aišku, ieškinys yra šiek tiek netikslus dėl nuostatų, kuriomis remiantis jis buvo pareikštas. Iš tikrųjų ieškinio pirmajame puslapyje yra pavadinimas „Ieškinys dėl panaikinimo ir žalos atlyginimo“ ir nurodyta, kad ieškovas „pareiškia ieškinį dėl panaikinimo ir žalos atlyginimo pagal SESV 263, 268 ir 272 straipsnius“.

102 Vis dėlto, pirma, nepaisant ieškinio netikslumo, perskaičius jo dalis, susijusias su Bendrojo Teismo jurisdikcija ir teisiniais argumentais, galima suprasti, kad ieškovas pirmą pagrindinį reikalavimą pateikė remdamasis SESV 272 straipsniu ir arbitražine išlyga dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos, nurodyta laikinai pareigas einančio biuro vadovo sutartyje. Be to, iš ieškinio matyti, kad šis reikalavimas subsidiariai pateiktas remiantis SESV 263 ir 268 straipsniais, kaip ieškovas tą patvirtino per teismo posėdį.

103 Antra, trečiuoju reikalavimu ieškovas siekia, kad būtų atlyginta žala, susijusi su Tarybos, Komisijos ir EIVT sprendimu dėl įdarbinimo ir tarptautinių sutartininkų, įdarbintų ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, valdymo politikos, vadovaudamasis SESV 268 straipsniu, – ieškovas tą patvirtino savo pastabose, susijusiose su prieštaravimais dėl jurisdikcijos neturėjimo ir nepriimtinumo.

104 Trečia, ketvirtuoju subsidiariai pateiktu reikalavimu, jeigu būtų atmesti pagrindiniai reikalavimai, aiškiai siekiama Sąjungos deliktinės atsakomybės. Darytina išvada, kad šis reikalavimas grindžiamas SESV 268 straipsniu.

105 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti nepriimtinumo pagrindą, grindžiamą tuo, kad ieškinio teisinis pagrindas nėra pakankamai aiškus.

Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo tuo, kad nepakankamai aiškus būtent ketvirtasis reikalavimas

106 Taryba teigia, kad ketvirtajame reikalavime nėra pakankamai aiškiai išdėstytos trys sąlygos, leidžiančios reikalauti Sąjungos deliktinės atsakomybės.

107 Be to, Komisija iš esmės tvirtina, kad ketvirtasis reikalavimas nėra pakankamai aiškus, nes ieškovas nenustato nei atitinkamos įvairių atsakovų kaltės dalies, nei pažeidimo, dėl kurio jie gali būti kaltinami. Sąjungos teisėje nepripažįstama kolektyvinė ir fiksuoto dydžio atsakomybė.

108 Nepaisant šių prieštaravimų ieškinio turinys leidžia pakankamai aiškiai suprasti, kad ketvirtąjį reikalavimą ieškovas pateikia subsidiariai, tuo atveju, jeigu pirmieji trys reikalavimai būtų atmesti kaip nepriimtini arba nepagrįsti. Ieškovo teigimu, toks atmetimas tikrai turėtų būti grindžiamas tuo, kad Taryba, Komisija ir EIVT nepatvirtino pakankamai aiškaus teisinio reglamentavimo, kuriuo remdamasis jis, be kita ko, galėtų kreiptis į teismą, kuris nustatomas pagal apibrėžtą tvarką. Taigi jis skundžiasi tuo, kad nesilaikyta vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principo, teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų, taip pat gero administravimo principo ir rūpestingumo pareigos. Taigi jis prašo atlyginti žalą, įvertintą 400 000 EUR.

109 Kiek tai susiję su Komisijos argumentu, grindžiamu tuo, kad nebuvo nurodyti pažeidimai, kuriais atitinkamai kaltinamos trys atsakovės, kurioms skirtas ketvirtasis reikalavimas, tokia aplinkybė nėra kliūtis minėtą reikalavimą pripažinti priimtinu, nes iš ieškinio turinio galima suprasti, kad ieškovas mano, jog visos šios atsakovės galėjo dalyvauti priimant bendrąją tvarką, taikytiną BUSP sričiai priskiriamiems sutartininkams. Be to, Komisija nepagrįstai kaltina ieškovą nenustačius kiekvienos minėtų atsakovių „atitinkamos atsakomybės dalies“. Priešingai, nei ji tvirtina, iš 1973 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Werhahn Hansamühle ir kt. / Taryba ir Komisija* (63/72–69/72, EU:C:1973:121, 8 punktas) matyti, kad ieškinyje dėl deliktinės atsakomybės nėra neleistina reikalauti, kad kelios institucijos, kurioms priskiriamas atsakomybę sukeliantis įvykis, atsakytų solidariai.

110 Vadinasi, nepriimtinumo pagrindą, grindžiamą tuo, kad nepakankamai aiškus būtent ketvirtasis reikalavimas, reikia atmesti.

Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo tuo, kad nepakankamai aiškūs ieškinio pagrindai, nurodyti dėl įvairių reikalavimų

111 Tarybos nuomone, ieškinyje nėra aiškiai išdėstyti su kiekvienu reikalavimu susiję ieškinio pagrindai.

112 Šiuo klausimu reikia manyti, kad, pirma, grįsdamas pirmąjį reikalavimą ieškovas pateikia vienintelį ieškinio pagrindą, apskritai grindžiamą vienodo požiūrio principo pažeidimu ir konkrečiai tuo, kad jis saugomas pagal Anglijos teisę. Pirma, toks pažeidimas kildinamas iš motyvo, kuriuo grindžiamas sprendimas dėl sutarties nutraukimo, t. y. ieškovo pilietybės. Antra, ieškovas tvirtina, kad jis tapo nevienodo požiūrio į pareigūnus ir tarnautojus iš Jungtinės Karalystės, kuriems taikomos kitų Europos Sąjungų tarnautojų įdarbinimo sąlygos (toliau – KTĮS), auka, nes pagal jiems taikomą nukrypti leidžiančią nuostatą jie būtų galėję išsaugoti savo darbo vietą nepaisant Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos. Be to, iš ieškinio taip pat galima suprasti, kad ieškovas prašo atlyginti 10 000 EUR įvertintą neturtinę žalą, patirtą dėl sprendimo nutraukti sutartį tariamo diskriminacinio pobūdžio, ir su minėtu sprendimu susijusią turtinę žalą, iš atsakovų priteisiant 393 850,08 EUR dydžio kompensaciją.

113 Antra, iš ieškinio turinio matyti, kad trečiuoju reikalavimu ieškovas kaltina Tarybą, Komisiją ir EIVT tuo, kad jos nenustatė į KTĮS panašaus teisinio reglamentavimo, taikomo įgyvendinant BUSP įdarbinamiems tarptautiniams sutartininkams ir visų pirma tiems, kuriuos įdarbina ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, arba, nesant tokio reguliavimo, šiems darbuotojams netaikius KTĮS. Dėl tokio neveikimo, pirma, pažeidžiamas SESV 336 straipsnis ir, antra, sukuriama sistema, kurioje, palyginti su sutartininkais, kuriems taikomos KTĮS, diskriminuojami ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje tarptautiniai sutartininkai, ypač tie, kurie šiam ESSĮ dirba kaip Sąjungos

delegacijos šioje valstybėje vadovai. Ieškovas teigia, kad dėl šio nevienodo požiūrio jis patyrė žalą, atitinkančią teisių į išmokas ir išmokų, kurias jis būtų gavęs, jeigu būtų įdarbintas kaip laikinas tarnautojas, kuriam taikomos KTĮS, sumą, ir prašo ją atlyginti pagal šį reikalavimą.

114 Trečia, kiek tai susiję su ketvirtuoju reikalavimu, ieškovas iš esmės tvirtina, kad tuo atveju, jeigu trys pirmieji jo reikalavimai būtų atmesti, tokį sprendimą dėl atmetimo lemtų tai, kad nėra pakankamai aiškaus teisinio reglamentavimo, pagal kurį jis galėtų kreiptis į teismą pagal pakankamai aiškiai nustatytą procedūrą ir tvarką (žr. šio sprendimo 108 punktą). Iš ieškinio turinio matyti, kad ieškovas, be kita ko, tvirtina, jog nenustatydamos tokio teisinio reglamentavimo Taryba, Komisija ir EIVT pažeidė vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principą, teisinio saugumo principą, teisėtų lūkesčių apsaugos principą bei gero administravimo principą ir rūpestingumo pareigą.

115 Reikia pripažinti, kad kai kurie ieškinio pagrindai, kuriais grindžiamas ketvirtasis reikalavimas, grindžiami tariamu privačių asmenų apsaugos principo ir Europos gero elgesio kodekso pažeidimu, visiškai nėra aprašyti plačiau, kad būtų galima suprasti šių pažeidimų esmę. Vis dėlto, nors šie ieškinio pagrindai neatitinka Procedūros reglamento 76 straipsnio d punkto reikalavimų, tokia išvada nelemia viso ketvirtojo reikalavimo nepriimtinumo, nes jis pakankamai aiškiai pagrindžiamas šio sprendimo 114 punkte išdėstytais ieškinio pagrindais.

Išvada

116 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nepriimtinumo pagrindus, grindžiamus tuo, kad ieškovas nesilaikė Procedūros reglamento 76 straipsnyje nustatytų formalių reikalavimų, reikia atmesti.

Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo trečiojo ir ketvirtojo reikalavimų nepriimtinumu dėl to, kad nesilaikyta Tarnybos nuostatų 90 ir 91 straipsniuose numatytos ikiteisminės procedūros

117 Tarnyba tvirtina, kad trečiasis ir ketvirtasis reikalavimai yra nepriimtini, kiek prieš juos pateikiant nebuvo SESV 270 straipsnyje numatyto ikiteisminio etapo. Jos manymu, atsižvelgiant į tai, kad pagal šiuos reikalavimus ieškovas prašo atlyginti žalą, atitinkančią sumas, kurias jis būtų gavęs, jeigu paeiliui sudarytos TDS būtų buvusios sudarytos ne su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, bet su institucija, turinčia įgaliojimus sudaryti sutartis, kaip tai suprantama pagal KTĮS, jis turėjo, kaip numatyta minėtų Tarnybos nuostatų 90 straipsnio 1 dalyje, kaip pats mano, kompetenciją turinčiai institucijai pateikti prašymą dėl minėtų sutarčių perkvalifikavimo ir prašymą dėl kompensacijos.

118 Pagal SESV 270 straipsnį, siejamą su SESV 256 straipsnio 1 dalimi, Bendrajam Teismui suteikiama jurisdikcija „spręsti Sąjungos ir jos tarnautojų ginčus neperžengiant [Tarnybos nuostatuose] <…> ir [KTĮS] nustatytų ribų ir laikantis juose numatytų sąlygų“. Teisių gynimo priemonės, visų pirma procesiniai terminai ir taisyklės, numatytos Tarnybos nuostatų 90 ir 91 straipsniuose, į kuriuos daroma nuoroda KTĮS 46 straipsnyje.

119 Šiuo klausimu iš jurisprudencijos matyti, kad šios teisių gynimo priemonės taikomos ne tik pareigūno ar vietiniam personalui nepriskiriamo tarnautojo statusą turintiems asmenims, bet ir tiems, kurie siekia šio statuso (žr. 1997 m. sausio 23 d. Sprendimo *Coen*, C-246/95, EU:C:1997:33, 17 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

120 Šiuo atveju reikia pažymėti, kad trečiuoju reikalavimu, pateiktu remiantis SESV 268 straipsniu, ieškovas prašo Bendrojo Teismo priteisti iš Tarybos, Komisijos ir EIVT žalą, kurią jis patyrė dėl jų tariamo neveikimo nustatant reglamentavimą, taikomą ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje dirbantiems tarptautiniams sutartininkams, arba bent jau dėl to, kad jos nenustatė KTĮS taikymo šiems darbuotojams. Dėl tokio neveikimo ieškovas sistemingai buvo įdarbinamas kaip šio ESSĮ sutartininkas pagal TDS, kuriai taikoma Anglijos teisė, todėl jis buvo diskriminuojamas, palyginti su minėtam ESSĮ dirbančiais laikinaisiais tarnautojais, kuriems taikomos KTĮS.

121 Šiomis aplinkybėmis ieškovas tvirtina, kad jam turėjo būti suteiktas EIVT laikinojo tarnautojo statusas, „nes nėra jokio kito taikytino teisinio statuso“, ir prašo atlyginti žalą, atitinkančią kompensacijas ir išmokas, į kurias jis galėjo turėti teisę kaip pagal KTĮS įdarbintas laikinasis tarnautojas, „jei nebūtų taikoma kita lyginamoji sistema“. Be to, pastabose dėl su jurisdikcijos neturėjimu ir nepriimtinumu susijusio prieštaravimo ieškovas nurodė, kad jis „nepraš[ė] perkvalifikuoti jo sutarties į laikinojo tarnautojo sutartį“.

122 Kiek tai susiję su ketvirtuoju reikalavimu, pagal jį ieškovas taip pat nereikalauja laikinojo tarnautojo statuso, kaip tai suprantama pagal KTĮS, o iš esmės subsidiariai, tuo atveju, jeigu trys pirmieji reikalavimai būtų atmesti, prašo atlyginti žalą, patirtą dėl to, kad nėra aiškaus teisinio reglamentavimo, pagal kurį jis galėtų, be kita ko, kreiptis į teismą.

123 Šiomis aplinkybėmis pagal trečiąjį ir ketvirtąjį reikalavimus pateiktiems prašymams dėl žalos atlyginimo taikomas ne SESV 270 straipsnis, o SESV 268 straipsnis, todėl ieškovas negali būti kaltinamas tuo, kad jis nesilaikė Tarnybos nuostatų 90 ir 91 straipsniuose numatytos ikiteisminės procedūros.

124 Iš to išplaukia, kad reikia atmesti pagrindą dėl trečiojo ir ketvirtojo ieškinio reikalavimų nepriimtinumo dėl to, kad nesilaikyta Tarnybos nuostatų 90 ir 91 straipsniuose numatytos ikiteisminės procedūros.

Dėl nepriimtinumo pagrindų, susijusių su vienos ar kelių atsakovių nustatymu

125 Taryba, Komisija ir EIVT neigia galinčios būti atsakovės dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų, atsižvelgiant į tai, kad jos niekada nebuvo nagrinėjamos sutarties šalys ir kad jų vaidmuo ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje atžvilgiu nėra susijęs su jo sutartininkų valdymu. Visų pirma jos negali būti laikomos atsakingomis dėl sprendimo nutraukti sutartį, nes jį priėmė ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, kuris turėtų būti vertinamas kaip Sąjungos įstaiga, galinti būti atsakove dėl pirmojo reikalavimo.

126 Be to, dėl trečiojo reikalavimo Komisija tvirtina, kad ji negali būti laikoma atsakinga dėl sprendimo paeiliui sudaryti TDS su tarptautiniais sutartininkais, įdarbinamais su BUSP sritimi susijusių subjektų. Šiuo klausimu ji pažymi, kad būtent Taryba turi kompetenciją, esant reikalui, priimti sprendimą, kuriuo nustatomi su BUSP susijusių darbuotojų tarnybos nuostatai.

127 Ieškovas paaiškino savo ieškinyje nurodęs keturis atsakovus, atsižvelgdamas į tai, kad ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje nėra nepriklausomas subjektas, kuris tiek su Taryba, tiek su Komisija ir EIVT yra susietas pavaldumo santykiais. Jis pažymi, kad Taryba skiria minėtą ESSĮ, kad Komisija atsakinga už šio ESSĮ įgaliojimų vykdymo kontrolę ir kad EIVT yra to paties ESSĮ darbdavys. Be to, ieškovas teigia, kad ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje netaikytinas trečiasis reikalavimas, nes jis neturi kompetencijos nustatyti jame dirbančių tarptautinių sutartininkų įdarbinimo tvarkos.

128 Atsižvelgiant į tai, kad dėl Bendrojo Teismo kompetencijos neturėjimo atmetamas ieškovo prašymas grąžinti jį į pareigas ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje ir jo prašymai, pateikti antrajame reikalavime (žr. šio sprendimo 88 ir 89 punktus), šiuos nepriimtinumo pagrindus tikslinga nagrinėti tik dėl kitų ieškovo prašymų.

Dėl pirmojo reikalavimo

129 Kaip konstatuota šio sprendimo 87 punkte, Bendrasis Teismas turi jurisdikciją nagrinėti pirmąjį reikalavimą pagal SESV 263 straipsnį, kiek juo siekiama panaikinti sprendimą dėl sutarties nutraukimo, ir pagal SESV 268 straipsnį, kiek juo siekiama piniginės kompensacijos už neturtinę ir turtinę žalą, kurią tariamai padarė šis sprendimas.

130 Šiuo klausimu, pirma, remiantis SESV 263 straipsnio pirma pastraipa ieškinį dėl panaikinimo galima pareikšti dėl aktų, kuriuos priėmė tam tikros įvardytos institucijos, taip pat, plačiau kalbant, dėl tų, kuriuos priėmė Europos Sąjungos įstaigos ar organai, jeigu šie aktai gali turėti privalomų teisinių padarinių (2013 m. birželio 4 d. Nutarties *Elitaliana / Eulex Kosovo*, T-213/12, EU:T:2013:292, 19 punktą). Taigi ieškinys dėl panaikinimo turi būti pareikštas ginčijamą aktą priėmusiai Europos Sąjungos institucijai, įstaigai ar organui (žr. 2018 m. lapkričio 19 d. Nutarties *Iccrea Banca / Komisija ir BPV*, T-494/17, EU:T:2018:804, 19 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

131 Antra, pagal SESV 268 straipsnį ir 340 straipsnio antrą pastraipą deliktinės atsakomybės atveju Bendrasis Teismas turi jurisdikciją tik spręsti ginčus, susijusius su žalos, kurią padaro Sąjungos institucijos ar jų tarnautojai eidami savo pareigas, atlyginimu. SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje vartojamas žodis „institucija“ reiškia ne tik ES sutarties 13 straipsnio 1 dalyje išvardytas Sąjungos institucijas, bet taip pat apima visus kitus Sutartimis įsteigtus Sąjungos organus ir įstaigas, kurių paskirtis – padėti įgyvendinti Sąjungos tikslus (šiuo klausimu žr. 2002 m. balandžio 10 d. Sprendimo *Lamberts / Ombudsmenas*, T-209/00, EU:T:2002:94, 49 punktą ir jame nurytą jurisprudenciją).

132 Taigi nagrinėjant ieškinį dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės Bendrajame Teisme jai atstovauja institucija, įstaiga ar organas, kuris kaltinamas dėl įvykio, dėl kurio kilo atsakomybė (šiuo klausimu žr. 2015 m. sausio 6 d. Nutarties *Kendrion / Europos Sąjunga*, T-479/14, nepaskelbta Rink., EU:T:2015:2, 15 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

133 Šiuo atveju pirmasis reikalavimas susijęs su sprendimu dėl sutarties nutraukimo, dėl kurio atsakomybė tenka ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje. Taigi reikia išnagrinėti, ar minėtas ESSĮ gali būti laikomas Sąjungos įstaiga ar organu, kuris gali būti atsakovas nagrinėjant pagal SESV 263 ir 268 straipsnius pareikštą ieškinį.

134 Šiuo klausimu, siekiant nustatyti, ar organizacija arba struktūrinis vienetas, priklausantis Sąjungos organizacinei sistemai ar joje veikiantis, dėl to gali būti laikomas jos įstaiga arba organu, reikia įvertinti, ar, atsižvelgiant į atitinkamos organizacijos ar struktūrinio vieneto statusą reglamentuojančias nuostatas, jis turi pakankamą teisinį teisnumą, kad galėtų būti laikoma savarankiška Sąjungos įstaiga ir jam galėtų būti pripažintas atsakovo statusas (šiuo klausimu žr. 2012 m. birželio 4 d. Nutarties *Elti / Europos Sąjungos delegacija Juodkalnijoje*, T-395/11, EU:T:2012:274, 27–29 punktus). Visų pirma organizacija ar struktūrinis vienetas turi būti pripažintas Sąjungos įstaiga ar organu, kai, pirma, jam suteikti įgaliojimai, kurie yra neatsiejamai

susiję su Sąjungos veikimu, ir, antra, jis yra teisiškai atskirtas nuo esamų Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2022 m. kovo 3 d. Nutartį *Komisija / Taryba*, C-551/21, EU:C:2022:163, 14 punktą).

135 Kalbant apie ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje reikia pažymėti, kad, pirma, pagal ES sutarties 33 straipsnį jį paskyrė Taryba Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) siūlymu, kad vykdytų „įgaliojimus konkrečiais politikos klausimais“ (žr. šio sprendimo 3 punktą). Taigi minėtam ESSĮ suteikti įgaliojimai, neatsiejamai susiję su Sąjungos veikimu.

136 Taip pat pagal Sprendimo 2019/1340 4 straipsnio 1 dalį ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje yra „atsakingas už įgaliojimų įgyvendinimą“. Nors šioje nuostatoje taip pat numatyta, kad ESSĮ „veiklą prižiūri vyriausiasis įgaliotinis“, ši priežiūra susijusi tik su minėto ESSĮ įgaliojimų vykdymu, kaip tai apibrėžta to paties sprendimo 3 straipsnyje, ir nėra susijusi su administravimu vykdant tokius įgaliojimus, visų pirma darbuotojų srityje.

137 Be to, iš daugelio Sprendimo 2019/1340 nuostatų matyti, kad ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje teisiškai yra atskirtas nuo kitų Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų. Šiuo klausimu, pirma, šio sprendimo 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse minėtam ESSĮ suteikiamas teisinis teisnumas vykdyti pirkimus ir įsigyti turto ir pagal šias nuostatas jis įpareigotas sudaryti sutartį su Komisija dėl jo išlaidų tvarkymo. Antra, kaip pažymėta šio sprendimo 63 punkte, pagal to paties sprendimo 6 straipsnio 2 dalį šis ESSĮ gali priimti Sąjungos institucijų ar EIVT komandiruotus darbuotojus.

138 Galiausiai sutartininkų valdymo srityje ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje turi teisinį teisnumą, kuris jai leidžia veikti savarankiškai. Pirma, iš Sprendimo 2019/1340 6 straipsnio 1 ir 2 dalių matyti, kad minėtas ESSĮ „sudaro darbuotojų grupę“ ir kad jis turi teisinį teisnumą sudaryti sutartis dėl tarptautinių sutartininkų, kuriuos jis gali pasirinkti be kitų Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų pritarimo, įdarbinimo, o Tarybai ir Komisijai informacija teikiama *a posteriori* (žr. šio sprendimo 63 ir 64 punktus). Antra, minėtame sprendime kalbama apie „ES specialiojo įgaliotinio [Bosnijoje ir Hercegovinoje] personalo nari[us]“ (7 straipsnis), „ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupės nari[us]“ (8 straipsnis), „ES specialiajam įgaliotiniui pavald[ų] personal[ą]“ (10 straipsnis) ir „ES special[ųjį] įgaliotin[į] ir ES specialiojo įgaliotinio [Bosnijoje ir Hercegovinoje] personal[ą]“ (13 straipsnis).

139 Taigi nagrinėjant šią bylą, susijusią su klausimais dėl ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje personalo valdymo, jis turi būti prilyginamas Sąjungos įstaigoms ir organams, kurie gali būti atsakovai nagrinėjant ieškinį, grindžiamą SESV 263 ir 268 straipsniais, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 130–132 punktuose nurodytą jurisprudenciją. Darytina išvada, kad pirmasis reikalavimas, kiek jis siejamas su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, yra priimtinas.

140 Kalbant apie Tarybą, reikia pripažinti, kad ši institucija skiria ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, nustato jo įgaliojimų sąlygas ir trukmę bei gali nuspręsti juos nutraukti anksčiau laiko. Vis dėlto tokia aplinkybė neleidžia abejoti šio sprendimo 138 punkte nurodytu šio ESSĮ savarankiškumu ir teisiniu teisnumu jo personalo valdymo klausimu. Be to, nors Sprendimo 2019/1340 4 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Taryba, pasinaudodama Politiniu ir saugumo komitetu (PSK), minėtam ESSĮ teikia strateginės konsultacijas ir nurodo politinę kryptį, pirmasis reikalavimas susijęs tik su klausimais dėl to paties ESSĮ personalo valdymo, taigi jis nėra sietinas su pastarojo strateginio ar politinio pobūdžio aktais. Darytina išvada, kad šis reikalavimas, kiek jis siejamas su Taryba, yra priimtinas.

141 Kiek tai susiję su Komisija, reikia konstatuoti, kad pagal Sprendimo 2019/1340 5 straipsnio 3 dalį dėl išlaidų tvarkymo tarp jos ir ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje sudaroma sutartis ir pastarasis už visas išlaidas atsiskaito Komisijai. Taigi Komisijos vaidmuo ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje atžvilgiu yra prižiūrėti, kaip vykdomas jo įgaliojimų biudžetas. Pirmasis reikalavimas susijęs su tuo, kaip ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje valdo savo personalą, o ne su tuo, kaip jis vykdo savo biudžetą. Vadinasi, pirmąjį reikalavimą, kiek jis siejamas su Komisija, reikia atmesti kaip nepriimtiną (pagal analogiją žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir kt.*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 65 punktą).

142 Kalbant apie EIVT, reikia pripažinti, kad ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje iš tiesų yra ir Sąjungos delegacijos šioje valstybėje vadovas bei kaip šias funkcijas atliekantis asmuo – EIVT laikinasis tarnautojas. Vis dėlto, pirma, nagrinėjamą sutartį, kaip ir ankstesnes TDS, pasirašė tik minėtas ESSĮ, kaip toks subjektas, neminint jo statuso kaip Sąjungos delegacijos Bosnijoje ir Hercegovinoje vadovo. Antra, 2010 m. liepos 26 d. sprendimo 2010/427/ES, kuriuo nustatoma Europos išorės veiksmų tarnybos struktūra ir veikimas (OL L 201, 2010, p. 30), 1 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad EIVT „sudaro centrinė administracija ir Sąjungos delegacijos trečiosiose šalyse bei tarptautinėse organizacijose“, tačiau ESSĮ neminimi. Trečia, iš bylos medžiagos ir visų pirma iš 2016 m. kovo 16 d. EIVT darbinio dokumento matyti, kad ESSĮ darbuotojai trečiosiose šalyse nėra tie patys kaip Sąjungos delegacijos šioje valstybėje darbuotojai, įskaitant atvejus, kai, kaip ir Bosnijos ir Hercegovinos atveju, ESSĮ ir Sąjungos delegacijos vadovas yra tas pats asmuo. Taigi pirmasis reikalavimas, kiek jis susijęs su EIVT, yra nepriimtinas.

Dėl trečiojo reikalavimo

143 Kaip nurodyta šio sprendimo 132 punkte, nagrinėjant ieškinį dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės Bendrajame Teisme jai atstovauja institucija, įstaiga arba organas, kuris kaltinamas dėl įvykio, dėl kurio kilo atsakomybė.

144 Šiuo atveju trečiuoju reikalavimu ieškovas, remdamasis SESV 268 straipsniu, prašo atlyginti žalą ir tokį prašymą grindžia diskriminacija. Šiame prašyme jis kaltina Tarybą, Komisiją ir EIVT tuo, kad įgyvendinant BUSP įdarbintiems tarptautiniams sutartininkams nebuvo taikomos KTĮS, arba tuo, kad šiems darbuotojams nebuvo nustatytas į KTĮS panašus teisinis reglamentavimas.

145 Darytina išvada, kad ieškovo nurodytas įvykis, dėl kurio kilo Sąjungos deliktinė atsakomybė, yra instituciniu lygmeniu priimti sprendimai dėl teisinio reglamentavimo, taikomo sutartininkams, kai jie įdarbinami įgyvendinant BUSP.

146 Šiuo klausimu, pirma, ieškovas tvirtina, kad reglamentavimas, taikomas ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje įdarbintiems tarptautiniams sutartininkams, turėjo būti nustatytas pagal SESV 336 straipsnį, pagal kurį „Europos Parlamentas ir Taryba, priimdami reglamentus pagal įprastą teisėkūros procedūrą <…>, patvirtina [T]arnybos nuostatus ir [KTĮS]“. Vis dėlto ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje yra BUSP subjektas (žr. šio sprendimo 3 punktą), ir iš ES sutarties 24 straipsnio 1 dalies ir tos pačios sutarties 31 straipsnio 1 dalies aiškiai matyti, kad BUSP srityje teisėkūros procedūra priimami aktai nėra priimami.

147 Taigi šiuo atveju SESV 336 straipsnis nėra svarbus siekiant nustatyti vieną ar kelias institucijas, kurios pagal trečiąjį reikalavimą yra kaltinamos dėl įvykio, dėl kurio kyla atsakomybė.

148 Antra, reikia pažymėti, kad pagal ES sutarties 26 straipsnį Taryba formuoja BUSP ir priima šiai politikai apibrėžti ir įgyvendinti būtinus sprendimus, remdamasi Europos Vadovų Tarybos apibrėžtomis bendromis gairėmis ir strateginėmis kryptimis. Prireikus teisinis reglamentavimas, taikomas sutartininkams, įdarbinamiems įgyvendinant BUSP, yra vienas iš pastarosios įgyvendinimo aspektų, todėl jis priskiriamas Tarybos kompetencijai.

149 Šiuo klausimu, kaip pažymi ieškovas, iš kartu aiškinamų 2012 m. birželio 26 d. Komunikato C(2012) 4052 *final* dėl bendros užsienio ir saugumo politikos misijų finansinio valdymo taisyklių 1.5 ir 3.3 punktų matyti, kad Komisija siūlė Tarybai taikyti KTĮS BUSP ir ESSĮ misijų sutartininkams.

150 Į tokį siūlymą nebuvo atsižvelgta dėl to, kad valstybių narių delegacijos nesusitarė Taryboje, kaip tai matyti iš šios institucijos pirmininkės 2013 m. gegužės 22 d. pranešimo Nuolatinių atstovų komitetui (COREPER). Šiame pranešime visų pirma pažymėta, kad kaip nors keičiant BUSP srities misijų tvarką minėtoms delegacijoms reikėtų laiko išnagrinėti teisines, institucines ir praktines pasekmes ir kad jos laikosi nuomonės, jog padėtis dėl ESSĮ turi būti aptarta iš naujo. Prie pranešimo buvo pridėtas pasiūlymas, kuriame dėl ESSĮ buvo nurodyta:

„Taryba mano, kad padėtis dėl ESSĮ turi būti aptarta iš naujo ir kad kol kas padėtis neturėtų būti keičiama. [Šiuo] metu ji gali būti tik derinama su šiuo pasiūlymu:

<…>

– [t]oliau nagrinėti galimas alternatyvas situacijai, kai kiekvienas ESSĮ asmeniškai atsako už biudžetą ir asmeniškai įdarbina darbuotojus, įskaitant galimybę sukurti paramos ESSĮ padalinį ir iki 2014 m. kovo 31 d. parengti ataskaitą COREPER.“

151 Be to, 2014 m. kovo 13 d. Tarybos Generalinis sekretoriatas parengė pranešimą, kuriuo patvirtinamos naujos gairės dėl ESSĮ skyrimo, įgaliojimų ir finansavimo, kurio tekstą patvirtino Tarybos „Išorės santykių“ grupė po diskusijų atsižvelgiant į EIVT darbo dokumentą, kuris priimtas Tarybos „Bendrųjų reikalų“ grupei priėmus 2013 m. gruodžio 17 d. išvadą, pagal kurią buvo poreikis priimti šias naujas gaires. Iš šio pranešimo matyti, kad valstybių narių delegacijos laikėsi nuomonės, jog ESSĮ sutartininkams reikia išaiškinti teisines, institucines ir praktines naujų taisyklių dėl BUSP srities misijų sutartininkų pasekmes.

152 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad teisinio reglamentavimo, taikomo sutartininkams, įdarbinamiems įgyvendinant BUSP, priėmimas priklauso nuo Tarybos sprendimo, kaip tą, beje, pažymėjo EIVT savo prieštaravime dėl jurisdikcijos neturėjimo ir nepriimtinumo.

153 Trečia, reikia pažymėti, kad pagal ESS 33 straipsnį Taryba turi kompetenciją skirti ESSĮ vyriausiojo įgaliotinio siūlymu.

154 Be to, ESS 28 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad, kai dėl tarptautinės situacijos Sąjungai reikia operatyviai veikti, reikalingus sprendimus priima Taryba, ir sprendimuose nustatomi jų tikslai, sritys, priemonės, kurias Sąjunga gali naudoti, prireikus – jų trukmė ir įgyvendinimo sąlygos. Taigi specifinėje BUSP srityje Taryba turi nuspręsti dėl priemonių, kurias Sąjunga gali naudoti, ir sprendimų, kuriuos ji priima imdamasi atitinkamų Sąjungos operatyvinių veiksmų, įgyvendinimo sąlygų, kas, be kita ko, apima priemones dėl personalo išteklių, suteikiamų

šiems operatyviniams veiksmams įgyvendinti (šiuo klausimu žr. 2021 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Jenkinson / Taryba ir kt.*, T-602/15 RENV, pateiktas apeliacinis skundas, EU:T:2021:764, 226 punktą).

155 Tiesa, Sprendime 2019/1340 nėra aiškios nuorodos į ES sutarties 28 straipsnį, o tik yra nuoroda į „[ES] sutartį, ypač į jos 33 straipsnį ir 31 straipsnio 2 dalį“. Vis dėlto šis sprendimas susijęs su BUSP srities operatyviniais veiksmais, nes juo įsteigiamas ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, kurio įgaliojimai iš esmės yra kartu su vietos valdžios institucijomis remti Sąjungos veiksmus, susijusius su konkrečiais politiniais klausimais šios valstybės teritorijoje, ir kuriam šių įgaliojimų įgyvendinimo tikslais nustatytas biudžetas ir darbuotojų grupė.

156 Be to, Bendrieji veiksmai 2002/211, kuriais ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje buvo paskirtas pirmą kartą, buvo priimti pagal ES sutarties 14 straipsnį (redakcija prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai), kurio pirmoje dalyje yra nuostata, panaši į dabartinės redakcijos ESS 28 straipsnį. Be to, 2012 m. birželio 25 d. Tarybos sprendimas 2012/330/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2011/426/BUSP dėl Europos Sąjungos specialiojo įgaliotinio Bosnijoje ir Hercegovinoje paskyrimo (OL L 165, 2012, p. 66), ir 2013 m. liepos 2 d. Tarybos sprendimas 2013/351/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2011/426/BUSP dėl Europos Sąjungos specialiojo įgaliotinio Bosnijoje ir Hercegovinoje paskyrimo (OL L 185, 2013, p. 7), buvo priimti įsigaliojus Lisabonos sutarčiai pagal, be kita ko, ES sutarties 28 straipsnį.

157 Taigi ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje paskyrimas patenka į ES sutarties 28 straipsnio taikymo sritį, todėl pagal šio sprendimo 154 punkte nurodytą jurisprudenciją būtent Taryba nustato personalo išteklius, kurie gali būti suteikti šiam subjektui.

158 Šią išvadą patvirtina šio sprendimo 151 punkte nurodytos skyrimo, įgaliojimų ir ESSĮ finansavimo gairės, kurių C skirsnyje nurodyta, jog Tarybos sprendime dėl ESSĮ paskyrimo turi būti numatyti keli elementai, įskaitant taisykles dėl ESSĮ darbuotojų grupės sudarymo ir sudėties.

159 Šiomis aplinkybėmis Tarnybos nuostatų, taikomų ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje tarptautiniams sutartininkams, priėmimas priskiriamas Tarybos kompetencijai.

160 Ketvirta, per teismo posėdį EIVT, remdamasi ES sutarties 30 straipsnio 1 dalimi, teigė, kad Taryba negalėtų nustatyti BUSP sričiai priskiriamiems sutartininkams taikomo teisinio reglamentavimo, jeigu ji nėra gavusi atitinkamo pasiūlymo iš vyriausiojo įgaliotinio arba valstybės narės. Vis dėlto iš šios nuostatos, pagal kurią „[k]iekviena valstybė narė, vyriausiasis įgaliotinis <…> arba vyriausiasis įgaliotinis pritariant Komisijai gali perduoti Tarybai svarstyti kiekvieną su [BUSP] susijusį klausimą ir atitinkamai teikti Tarybai iniciatyvas arba pasiūlymus“, matyti, kad vyriausiasis įgaliotinis ir valstybės narės turi iniciatyvos teisę, tačiau tai nėra nei monopolis, nei sąlyga, kad Taryba galėtų priimti tokį aktą kaip sprendimą, susijusį su įgyvendinant BUSP apskritai arba būtent ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje įdarbintų sutartininkų teisiniu reglamentavimu. Taigi pagal šią nuostatą Tarybai nedraudžiama savo iniciatyva priimti sprendimo dėl tokio reglamentavimo nustatymo, jeigu ji mano, kad to reikia, arba prašyti vyriausiojo įgaliotinio jai pateikti atitinkamą pasiūlymą.

161 Šią išvadą patvirtina bylos medžiaga. Pirma, iš šio sprendimo 151 punkto matyti, kad ESSĮ skyrimo, įgaliojimų ir finansavimo gairės buvo peržiūrėtos Tarybos „Bendrųjų reikalų“ grupės iniciatyva. Antra, dėl ESSĮ skyrimo procedūros šiose gairėse pažymėta, kad „Taryba gali, kai to reikia atsižvelgiant į politinį kontekstą, paprašyti, kad [vyriausiasis įgaliotinis] pateiktų pasiūlymą dėl ESSĮ, kuriam suteikti įgaliojimai dėl tam tikro politinio klausimo, skyrimo“.

162 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad atsakomybė dėl bet kokio galimo neteisėto neveikimo nustatant bendrąją tvarką, taikomą BUSP srities sutartininkams apskritai arba būtent ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje sutartininkams, tenka Tarybai. Taigi trečiasis reikalavimas, kiek jis susijęs su Taryba, yra priimtinas ir nepriimtinas, kiek jis susijęs su Komisija ir EIVT.

Dėl ketvirtojo reikalavimo

163 Ketvirtuoju reikalavimu, kuris pateiktas tuo atveju, jei nebūtų patenkinti pirmieji trys, ieškovas prašo iš Tarybos, Komisijos ir EIVT priteisti 400 000 EUR remiantis Sąjungos deliktine atsakomybe, motyvuodamas tuo, kad jo įdarbinimo sąlygos pažeidė jo pagrindines teises.

164 Kaip matyti iš šio sprendimo 148–162 punktų, būtent Taryba nustato ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje sutartininkų įdarbinimo sąlygas. Vadinasi, Taryba turi būti pripažinta atsakove dėl ketvirtojo reikalavimo.

165 Tiesa, ieškovas taip pat remiasi pagrindais, pateiktais siekiant pagrįsti pirmąjį ir antrąjį reikalavimus, kurie susiję su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje kaip darbdaviu. Vis dėlto ieškovas ketvirtuoju reikalavimu nesiekia, kad būtų pripažinta Sąjungos deliktinė atsakomybė dėl ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje veiksmų. Iš tikrųjų tiek ieškinyje, tiek pastabose, susijusiose su prieštaravimais dėl jurisdikcijos neturėjimo ir nepriimtinumo, ieškovas pažymi, kad ketvirtasis reikalavimas susijęs su „Europos institucijomis“, o tokį teiginį, atsižvelgiant į visus jo raštus, reikia aiškinti ne kaip nuorodą į ESSĮ, bet kaip nuorodą į Tarybą, Komisiją ir EIVT, nors pastaroji ir nėra institucija, kaip tai suprantama pagal ES sutarties 13 straipsnį.

166 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ketvirtąjį reikalavimą, kiek jis susijęs su Taryba, reikia pripažinti priimtinu, ir, kiek jis susijęs su Komisija ir EIVT, nepriimtinu.

Išvada

167 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, visų pirma, kiek tai susiję su pirmuoju reikalavimu, Taryba turi kompetenciją, pirma, pagal SESV 263 straipsnį priimti sprendimą dėl prašymo panaikinti sprendimą dėl sutarties nutraukimo ir, antra, pagal SESV 268 straipsnį – priimti sprendimą dėl prašymų, susijusių su piniginę kompensacija už neturtinę ir turtinę žalą, kurią ieškovas tariamai patyrė dėl šio sprendimo. Šie prašymai yra priimtini, kiek jie susiję su ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje, ir nepriimtini, kiek jie susiję su Taryba, Komisija ir EIVT.

168 Be to, prašymą dėl ieškovo grąžinimo į pareigas ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje reikia atmesti dėl jurisdikcijos neturėjimo.

169 Antra, reikia atmesti visą antrąjį reikalavimą dėl jurisdikcijos neturėjimo.

170 Trečia, trečiasis ir ketvirtasis reikalavimai, kurių atžvilgiu Bendrasis Teismas turi kompetenciją pagal SESV 268 straipsnį, yra priimtini, kiek jie susiję su Taryba, ir nepriimtini, kiek jie susiję su Komisija ir EIVT.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

171 Pagal Procedūros reglamento 133 straipsnį bylinėjimosi išlaidų klausimas sprendžiamas sprendime arba nutartyje, kuria užbaigiamas procesas. Be to, pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 135 straipsnio 1 dalį, kai to reikalauja teisingumas, išimties tvarka Bendrasis Teismas gali nuspręsti, kad pralaimėjusi šalis, be savo bylinėjimosi išlaidų, padengia tik dalį kitos šalies bylinėjimosi išlaidų arba kad iš pralaimėjusios šalies jos visai neturi būti priteistos.

172 Iš šiame sprendime nurodytų argumentų matyti, kad juo nutraukiama byla Komisijos ir EIVT atžvilgiu, o šios atsakovės, kurių atžvilgiu ieškinį reikia atmesti, aiškiai reikalavo iš ieškovo priteisti bylinėjimosi išlaidas.

173 Vis dėlto, kaip pažymėta šio sprendimo 140–142 punktuose, ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje veiksmai vertinami sudėtingomis teisinėmis aplinkybėmis, susijusiomis su jo turimais ryšiais su Taryba, Komisija ir EIVT. Taigi ieškovui teikiant ieškinį neabejotinai buvo sunku nustatyti atsakovus. Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas mano, kad būtų teisinga ir sąžininga nurodyti Komisijai ir EIVT padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

174 Be to, šiuo sprendimu nenutraukiama byla, kiek ji susijusi su Taryba ir ESSĮ Bosnijoje ir Hercegovinoje. Taigi reikia atidėti ieškovo ir šių dviejų atsakovų patirtų bylinėjimosi išlaidų, susijusių su prieštaravimais dėl jurisdikcijos neturėjimo ir nepriimtinumo, klausimą.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (septintoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. **Atmesti ieškinį:**

   – **dėl jurisdikcijos neturėjimo, kiek juo siekiama, kad būtų nurodyta Robert Stockdale grąžinti į pareigas dirbti Europos Sąjungos specialiajam įgaliotiniui Bosnijoje ir Hercegovinoje,**

   – **dėl jurisdikcijos neturėjimo, kiek juo siekiama, kad R. Stockdale terminuotos darbo sutartys būtų perkvalifikuotos į vieną neterminuotą darbo sutartį ir kad būtų pripažinta, jog atsakovai nevykdė savo sutartinių įsipareigojimų,**

   – **kaip nepriimtiną, kiek jis susijęs su Europos Sąjungos Taryba, Europos Komisija ir Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT), kiek juo prašoma panaikinti Europos Sąjungos specialiojo įgaliotinio 2020 m. lapkričio 17 d. sprendimą, kuriuo buvo nutraukta R. Stockdale darbo sutartis, ir atlyginti dėl šio sprendimo tariamai patirtą žalą,**

   – **kaip nepriimtiną dėl likusių reikalavimų, kiek jie susiję su Komisija ir EIVT.**

2. **Atmesti likusius prieštaravimus dėl jurisdikcijos neturėjimo ir nepriimtinumo.**

3. **Komisija ir EIVT padengia savo bylinėjimosi išlaidas, susijusias su prieštaravimais dėl jurisdikcijos neturėjimo ir nepriimtinumo.**

4. **Atidėti R. Stockdale, Tarybos ir Europos Sąjungos specialiojo įgaliotinio Bosnijoje ir Hercegovinoje bylinėjimosi išlaidų, susijusių su prieštaravimais dėl jurisdikcijos neturėjimo ir nepriimtinumo, klausimą.**

da Silva Passos Valančius Reine

Truchot Sampol Pucurull

Paskelbta 2023 m. liepos 26 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Ginčo aplinkybės . . . 2

Šalių reikalavimai . . . 4

Dėl teisės . . . 5

Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų, kai nėra arbitražinės išlygos . . . 6

Dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų pobūdžio . . . 7

Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų pagal SESV 272 straipsnį . . . 8

Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos priimti sprendimą dėl pirmojo ir antrojo reikalavimų pagal SESV 263 ir 268 straipsnius . . . 9

– Dėl sutartinių nuostatų . . . 10

– Dėl Sąjungos teisės nuostatų . . . 10

Išvada . . . 15

Dėl prieštaravimų, grindžiamų ieškinio formalių reikalavimų nesilaikymo . . . 16

Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo tuo, kad nepakankamai aiškūs visi reikalavimai bendrai . . . 16

Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo tuo, kad nepakankamai aiškus ieškinio teisinis pagrindas . . . 17

Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo tuo, kad nepakankamai aiškus būtent ketvirtasis reikalavimas . . . 17

Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo tuo, kad nepakankamai aiškūs ieškinio pagrindai, nurodyti dėl įvairių reikalavimų . . . 18

Išvada . . . 19

Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo trečiojo ir ketvirtojo reikalavimų nepriimtinumu dėl to, kad nesilaikyta Tarnybos nuostatų 90 ir 91 straipsniuose numatytos ikiteisminės procedūros 19

Dėl nepriimtinumo pagrindų, susijusių su vienos ar kelių atsakovų nustatymu . . . 20

Dėl pirmojo reikalavimo . . . 21

Dėl trečiojo reikalavimo . . . 23

Dėl ketvirtojo reikalavimo . . . 26

Išvada 26

Dėl bylinėjimosi išlaidų 27